

Tractatus .xi.

hic est filius dextre. filius in portio-
ribus donis celestium collocandus. mo-
ritur in eius partu. Rachel. quia dum cele-
stia mensurata oportet ut ratio
succubatur. et huic vite moria quia
non videbit me homo et viuet ait
dominus ad moysen. **H**ic est beniamin
adolescentulus in mentis excessu. **E**t
vbi? Est nempe in ecclesijs vbi bene-
dicit domino. **E**t que sunt ecclesie nisi co-
nocationes tam cogitationum quam affe-
ctionum sanctarum? **P**salunt meditatio-
nes sancte domino cum iuenculis inspi-
rationibus tympanizantibus in corpe
mortalitate. **P**reueniunt principes
angeli. iuncti psallentibus in medio
iuencularum tympanistrarum. **I**bi
beniamin adolescentulus in men-
tis excessu. **S**uscipit dominus hunc pue-
rum israel quoniam amantissimus est domini. et
habitat confidenter. et in eo sicut in tha-
lamo. tota die amozabit. quia manet
in caritate. et omnis talis in deo ma-
net et deus in eo. **D**enique delictosus
puer inter humeros dei per mutuos
amplexus requiescit. **D**ixit in exces-
su suo omnis homo mendax. quia iam
factus super hominem dicit in excessu
mentis sue per humiliationem huius mi-
serie. **P**roieci sum a facie oculorum
tuorum. **U**squequo domine auertis faci-
em tuam a me. quoniam facies tua plena est
gratiarum quam adhuc velamine
mortalitatis huius celas a me. **O**-
rtiens vendit domine noster **J**oseph
in egyptum tenebrarum harum. quoti-
ens iste frater suus beniamin mini-
mus descendit ad eum. **J**ungit oscu-

sup magnificat

la cum amplexibus dum discretio pru-
dens in humanis. et contemplatio pru-
dens in diuinis. vna veritatis sen-
tentia veniunt. **S**ic iustitia de pra-
cticas. et pax de speculatiuis oscu-
late sunt. **E**t ita? **N**imirum quia miseri-
cordia et veritas obuierunt sibi.
de quibus vterque gloriatur. **M**isericor-
dia tua et veritas tua semper suscep-
erunt me. **E**t tu domine **J**esu per quem fa-
cta est misericordia et veritas. cuius
cursus est decem milibus multiplex.
Currus igneus vehens ad celestia
Qui equitat victoriosus est in cur-
ribus pharaonis. trahens sponsam
ad te. **S**uscipe seruum tuum in bonis.
non calumniet me superbi inimici
mei. dum loquar eis in porta obitus
mei. **O**bstituat sapientia tua. susci-
piens causam anime mee furores
calumnie sue. recordatur soli misericor-
diae tue. domine **J**esu spes vltima
anime mee: **E**xplicit

Incipit tractatus .xii.

Dragmaticus sub duplici partitione
sup illo versu. **S**icut locutus est ad
patres nostros. **P**rima partitio de
contemplationibus marie sup locutio-
ne dei per prophetas et maxime per se-
met ipsum incipiendo ab euangelica
narratione. iuxta compilationem no-
uiter factam que dicitur vnum ex quatuor
per notulas quadraginta sub ru-
brica prima. **I**n principio erat verbum
Non datur intelligi quantum sup reliquis
sermo pretiosior esse posset

Paritio

Sicut locutus est ad patres nostros Magister Multifarie multisque modis olim deus locutus est in prophetis et prophetis. Nouissime locutus est in filio. Conseruabat autem maria. sic scribit Lucas omnia verba hec deferens in corde suo. Conseruabat ne dum noua sed vetera. Similis erat prae familiaris quam profert de thesauro suo noua et vetera. Similis et sponse quam dilecto suo seruat omnia poma vetera et noua. **D**iscipulus. Quo pacto non obuiat deum Job. Semel loquitur deus et ipsum non repetit. Quis propterea uerbum per se non repugnat. Semel locutus est deus. duo hec audiui. quia potestas dei est. et tibi deus misericordia. **M**agister. Locutus est semel deus. locutus est etiam multipliciter. Semel in eternitate. multipliciter in tempore. uerbum semel in eternitate locutum non repetit. Ex uerbo temporali multa audiuntur. Inter quae praecipue sunt duo misericordia et ueritas seu potestas. Ceterum inde uersiculus cantici huius. Et misericordia eius a progenie in progenies timentibus eum. Super quo tractatur habitus est. **D**iscipulus. Habitus est meminisse. Esset autem iocunda nec infructuosa collocutio si recenserentur collationes marie super uerbis illis que locutus est deus in prophetis et prophetis. quam praeterea locutus est in filio qui fuit semine abrahae cui deus locutus est. **M**agister. Locas ad rem magnificam ualde. et cuius multitudinis non sit finis. Dicam tamen ex

Prima

CCXX

in finitibus paucissima quam maria offerebat in corde suo de locutione beati domini. **T**u ex minimis collige quantum magna potueris. Interroga paruiter quantum uolueris super his omnibus quam contemplata est mens marie sapienter. **V**ideoz autem ita ueniēter incipe si dixeris contulisse maria in corde suo. quemadmodum profecerit omnia que sibi dicta fuerant ab eo iuxta cognate Elizabeth uaticinium. Est enim magnificentie proprietatis. consummatio fortis inchoatorum. sicut ad magnanimitatem spectat aggressio considerata magnorum. **L**audans igitur et magnifice gratias agens domino cuius perfecta opera se concinebat in psalterio hoc decacordo per mentis iubilum. **D**iscipulus. Placent ista. **M**agister. Licet autem de multitudine magnificationis marie multa perquirere. Multa iam sane dicta sunt sed eo plura supersunt tanquam de infinito quodam pelago cuius quantitatem non molis sed uirtutis accipientibus semper ultra contingit accipere. Neque uideamus idcirco ab hauriendo desistere. sed insistere ad refocillationem animarum nostrarum quam non arescent sicut dum fons ortorum. dum puteus aquarum uiuentium fluunt impetu non impediti de libano candoris uirginis scaturientis in abundantia de fontibus saluatoris christi sui. **C**eteris quippe per partes datur. marie autem Hieronymo teste se infundit gratie plenitudo tota. **I**deo salutatur anthono/

Tractatus

xi.

matice gr̄a plena. cui⁹ plenitudinis abundantiaz nullus aperire sermo sufficet. Non em̄ iam esset adeo mirabilis et angusta si verborum angustijs clauderet. **Discipul⁹** Recte dicis. **Magister.** audebo nihilo minus i auxilio plenitudinis gr̄e tue transire ad contemplandā sapiētiā contemplationis sue. sapientiam quā cōtemplata est multo intuitu. querā plurima de se ip̄a. utinā hoc se ip̄a vel ab ip̄a liceret. **Discipulus.** Oratū te. oratū q̄ cupio q̄tinus in om̄i locutione nr̄a misceas vtile dulci. speculationē cū deuotione. nec per multos opinionū riuulos effundaris. Dic positionē vel q̄ potior vel sua nouitate iocūdiōz apparebit. **Sciscitor** in p̄mis q̄b⁹ et quot modis agnoscat q̄ mēs marie cōtemplata sit multa sapiētiā ut ad magnificandū d̄m. anima cū exultatione sp̄s moueret. **Magister.** Congratulor sancto tue deuotiōis studio q̄ in amplissima et magnifica. vis nos exerceri materia **Contemplationes** beate et sapiētissime sapientiū om̄niū. suadens recēseri. nō quidē omēs ut impossibile recte censes. sed quot et qualis ip̄a dignabit ministrare de se loquentibus. magnificentiā simul cū laudem mirantibus et cupientibus quantū fas fuerit recordari. p̄testatione p̄missa q̄ ea t̄modo volum⁹ asserere que certa tradit auctoritas fidei vel que ratio clara quincit. **Cetera** vero tanq̄ pie op̄inabilia ad exer

sup magnificat

citū deuote speculationis recensere/ bimus non q̄ ita fuerit affirmantes. sed q̄ ita fieri potuerit sc̄dm pbabiles coniecturas estimantes. **Didicisti** q̄ duo cōtradictoria nō in veritate stant simul. sed in probabilitate pictores imitabimur et rhetores qui non adequatā et apertā significationē gestorum promittūt inducere. Alioquin temeritate fallerentur atq̄ mendacio. sed verisimiles illi picturas: isti ratōes offerre contenti sunt. **Discipulus.** Discipulum esset plus exigere de rebus que nec sensu percipi. nec ratione probari. nec auctoritate possunt cōfirmari. **De** quibus tamen aliqua dicere vel scribere vel audire decet licet et expedit. **Incipe** secur⁹ quia persuasum sic teneo nec aliter recipio. **Magister.** Contemplationes marie recensere placet tempe quo quasi vidua mater post ascensionē filij post missionem spiritus sancti clauso super se cubiculo reducebat ante mentis oculos p̄teritum decursum vniuerse vite filij sui. **Hoc** sibi speculum. hoc sibi exemplar satis erat in om̄i cōtemplatione sua. **Discipulus.** Placet electio temporis dū beata nostra viatrix adhuc existeret. et dum reductis ad gesta dicta q̄ domini nostri spiritualibus oculis illorum poterat reminisci. **Nos** demū per hec edificari familiari repetitione valem⁹. **Ubi** em̄ mō pascit. mō cubat. in merioie claritatis immense. q̄s cōtemplatur⁹.

Partitio

ascenderet. Porro ne te fortasse or
do gestorum sollicitet perge quorsuz
volueris in contemplationib⁹ bea
te marie virginis recensendis. qm̄
nec euangelistaruz traditio doctri
nalis ordini se gestoz per omnia
conformauit. Sentis ex ista compi
latione laboriosissima que nuper
edita est ex quatuor vt vnum neq³
veritati tñ euangelice. neq³ deuoti
oni. neq³ doctrine deperit aliquid
salutari. **Magister.** Cōtemplaba
tur eo tunc maria solitaria secū fre
quētius omnia que viderat vel au
dierat que contrectauerat de ver
bo vite sicut eius custos virgineus
Johannes de se pro multis loqui
tur dicens. Quod fuit ab initio. qđ
vidimus. quod audiuius. quod
oculis nostris perspeximus et ma
nus nostre contrectauerunt de ver
bo vite. et vita manifestata est. et vi
dimus et testamur et annunciamus
vobis vitā eternam que erat apud
patrem: et apparuit nobis. Hoc te
stimonium in nulla fuit eminentius
creatura pura q̄ in maria verifica
tum. que verbum vite nedum vidit
nedum audiuit neduz contrectauit
sed concepit peperit. lactauit et alu
it. **Ceterum** multa sunt quorum so
la sibi conscia fuit nec prodidit di
cens. **Secretum** meum mihi **Multa**
que potuerunt se sola reuelante co
gnosci. quorū fecit participes apo
stolos et euangelistas maxime **Lu
cam.** Cognouit viuente **Joseph** vir
ginali sponso suo singula que dñs

Prima

ccxvi

noster subditus eis operat⁹ ē vsq³
post obitū felicem eiusdem **Joseph**
custodis et testis fidelissimi quādo
cessit ip̄a in custodiam peculiarem
filij sui sequens eum quocunq³ iret
presens in omnibus que faceret et
doceret vsq³ dum custodie **Johan
nis** in cruce tradita est. **Discipu
lus.** Niffer si habes vel auctoritatē
vel rationem de sequela matris to
to tempore christi predicātis hac
illacq³ discurrentis per ciuitates et
castella qz venerat ad hoc sicut re
spondit ip̄m retinere volentibus.
Talis autem discursus videbatur
importunus verecundie virginali.
honozi maternali sexus. insup eta
tisq³ fragilitati. **Magister.** Con
uenientissimus ergo fuit comitat⁹
talis matris cum filio **Vir** nempe
viduata solacio fuit. filius quoq³
predicans matris indigebat obse
quio quoniā non reuuit extraneas
etiam mulieres se sequi. sibi qz mini
strare de facultatibus suis p̄ om̄e
iter quod erat ip̄e factururus. **Testa
tur** hoc euangelica narratio q̄ ma
tris societatez expressit locis pluri
bus vt in nuptijs dum dixit filio.
Vinum non habent. vt postmodū
dum descendit capharnaūz infide
lem ciuitatem ip̄e et mater sua. di
cit **Johannes** Quanto probabili
us credenda est ascendisse cum eo
Iherosolimaz sanctam ciuitatem
vbi vidit filiuq³ qui cū fecisset quasi
flagellum de funiculis. omnes cie
cit de templo. **Legimus** preterea

Tractatus

et.

q̄ mater Ihu sepe quesuit loqui et
toris stans et insequens. Qd̄ insup
efficaci⁹ afferre possum⁹ argumen
tū presentie cōtinue q̄ illud dū fili
us ignominiosissime morti tradū
tus esset. voluit beatissimam ma
trem adesse conspēctricez. De disci
pulis rursus et apostolis scribit lu
cas post passionē dñi q̄ erant per
seuerātes in oratione cū mulierib⁹
et maria matre Ihu. Porro si fili⁹
non habebat vbi caput reclīnaret
hoc ip̄m pbabile de paupe vidua
matre sentire. fouebat̄ igit̄ a filio.
Legim⁹ quatuor philippi filias p/
phetissas sequentes ip̄m predican
tē. Ap̄l's quoq̄ dicebat se potesta
tem habere sorozē circūducendi si
cut et ceteri apostoli. Deniq̄ qd̄
charitas materna velit et audeat.
quid filialis retribuatur pietas Au
gustin⁹ cū Monica testis assit. **D**i
scipulus. Probatā satis estimo seq̄
lam marie orinūā cū filio q̄ nobis
afferet nō mediocrem oremplatio
nū suaz materiā atq̄ fidem p̄ vni
uersam totius euangelice seriei nar
rationē. Quinetiā maria orempla
bat̄ ea que didicerat infantula sub
parentū domestica disciplina. De
hinc que toto puellaris etatis tpe
didicit et plegit in templo sub do
ctrina sacerdotū cū alijs virginib⁹
de sacerdotali regali q̄ p̄ sapia no
bilē trahentib⁹ originem erudita.
Tandē reliqua tā ab euangelistis
posita q̄ longe plura non posita p̄
totū beatissime vite sue cursum estī

sup magnificat

mam⁹ multa nimis Inuenire tuū ē
Incipe quō placuerit. Dignabit̄
spero sese n̄o qualicunq̄ sermone
laudari. quā audire videoz exhor
tātem omnes p̄ verba p̄ris sui da
uid. Magnificate dñm mecum. et
exaltem⁹ nomen eius in id ip̄m. di
centes Magnificat anima mea dñm
quoniā hic est finis noster. ista sal⁹
ista p̄fectio. istud p̄ncipiū et vlti
mū creature rationalis op⁹ bonū.

Ontemplatio marie preci
pua fuit de magnificando
dñm. Causā vero posuisti.
Et dicant sp̄. Magnificet̄ dñs ait
p̄pha qui diligūt salutare tuū qd̄
est x̄ps verbū in p̄ncipio apud pa
trē. Deus de deo. p̄ quē omnia fa
cta sunt. p̄ quē et destructa p̄ p̄c̄m
refecta sunt. quoniā verbū caro fa
ctū est et habitauit in nobis. Et q̄
oremplabat̄ mens marie quem ad
modū futurus erat deus homo fa
ctus. Iudeis in scandalū et gentib⁹
in stultitiā et derisum. voluit a ma
gnificatione dñi salutaris sui canti
cum inchoare significans. nihil in
depressionez diuine magnificentie
factū esse p̄ incarnati verbi myste
rium. noua potius mentis n̄re ocu
lis **O** magnificentissime deus lux
tue claritatis infulsit vt dū deū visi
biliter agnoscimus per hūc Inuisi
bilium amore rapiamur. **D**iscipu
lus. Hec causa probabilis est cur
a magnificentia sumpsit exordi
um. dum recreata considerat
per exinanitionem passionis.

Partitio

Atuero dñi attēderet omnia q̄ facta sūt p̄ verbū nōne cōfestim a magnificatōe creaturaz assurrexit ad cognoscēdā laudādā q̄ magnitudinē creatori. **M**gr̄. Assurrexisse nō denego dicēturās ip̄az p̄tēa sp̄o fuisse nomē domini q̄ salutaris cōsonando psalmiste verbo. Omnia quecūq̄ voluit dñs fecit in celo et in terra in mari et in omib⁹ abyssis. **J**deo quippe dñs appellat⁹ q̄ subiectā habuit creaturaz. iure suo factā aut ab eo fieri possibilem. Porro si quererēt a maria de reb⁹ cōditis in tali mensura numero et ordine nōne p̄ omni ratione potuit respondere. **D**ñs est. qđ bonū fuit in oculis suis hoc fecit. et qđ fecit prius in ip̄o vita erat. et vita erat lux hominū. et lux in tenebris lucet. et tenebre eū nō cōphenderūt. **D**iscipulus. **T**ollebat ex hoc curiositatē stultā scrutantiū scrutinio volentiū sape non ad sobrietatē. non ad mensurā cordis sui nimis exiguaz qua nequit immensitas dei claudi. **N**ō attendūt isti qđ omniū q̄ facta sūt et quō facta sūt simul et refecta tota ratio est om̄ipotens et om̄isciens voluntas opantis. **M**agister. **C**ontemplabat⁹ in hoc euangelico **J**obis custodis sui p̄ncipio mens marie multo intuitu septem abyssos q̄s solus dei penetrat oculus. lucidior sup̄ solem. **S**iquidem deus ip̄e dñs q̄ intuetur abyssos. **J**deo q̄ sup̄ omnē creature scientiā notatā p̄ cherubin sedere perhibet

Prima

ccxxij

tur. **H**inc tenebras esse super faciē abyssi moyses sc̄psit. **H**inc de luce diuina positū est. qđ tenebre eaz nō cōphenderūt. nō negando qualem cūq̄ participationem huius lucis velut vmbatilē. **V**mbra quippe dicimus esse refulgentiā quandoq̄ lucis. plus aut minusq̄ nō omnimodaz lucis priuationē. **S**ic angelus est ordine naturali prima vmbra seu refulgentia summe lucis participatio. **R**atia rationalis altera. **D**e niq̄ vmbra cognitue lucis. occumbit post vmbra sensitiue virtutis in vegetatiua ac deinceps. **D**iscipulus. **Q**uid de vita dicem⁹. **A**n effulgeat similiter in creaturis et occumbat. **M**agister. **S**i vita dicat⁹ om̄ino illud qđ h̄z vim motiua sui. **C**ōclusim⁹ alibi qđ nulla res est sine vita qm̄ naturalis amor omnibus insitus est quo res quelibet tanq̄ pondere suo moueat mediate vel immediate ad p̄riū centrū omniū deum. **R**ationales creature per cognitionē diunctam sibi. sed irracionales per separatā. ferunt nempe ad loca sua per impetum amorosū dei dirigentis vt a sagittante sagitta dirigitur petere signum quod sagittans intendit. **E**st igitur res q̄libet in deo quedaz vita. etiam p̄us q̄ fiat. et hoc per rationem ydeale non quidem extra deum putat **A**ristoteles arguit **P**latonem ydeas posuisse sed in deo s̄m respect⁹ habitos ad creaturas per intellectuz paternū et p̄ verbū suū iūcto volū

Tractatus xl.

tatis amore quo vult de^o bonita-
tes suā ad extra communicare et lucē
immentā quodāmodo splendescē.
et umbratiliē radiare. **A**lio q̄n ip̄m
verbū dīamū vt sine volūrate tali
cōsideratū pure speculatiuū nō ope-
ratiuū censendū est. etiā dū p̄tendi-
tur seu p̄cedit comunicatiue ad p̄-
cessionē spūs sancti q̄ amor est p̄ris
et filij. **P**raxis igit̄ nō attendit̄ in
intellectu speculatiuo si ouēse se ha-
beat ad appetitum nisi p̄cedat ad
opationis rationez. **S**icut alibi de
theologia q̄ sit speculatiua didici-
sti q̄uis ei⁹ finis p̄cipuus sit amor
dei et laus eius magnificās dīm.
Tūc vero diuinū verbū nō irrati-
onabiliē appellat̄ practicū dū diui-
na volūtas accipit ip̄m ad p̄ducti-
onē seu p̄ductibilitatē eoz omniū
q̄ facta sūt p̄m triplex fieri. vnū est
in mente angelica vel humana. se-
cundū in existentia p̄pria seu genē-
p̄prio et in esse forma i suo. **E**tez
p̄uatio seu nihil dicit̄ sine verbo fa-
cta. nō qz sit aliq̄d extra intelligen-
tiā. sed ita q̄ nomen entis vel esse
vel existentie p̄hs extendit ad illa
circa que negociat̄ intellect⁹ vt sūt
p̄uationes et relationes rōnis vt
oplexe significabilia ex fabricatōe
intellect⁹ oponentis et diuidentis
cū filij. **D**iscipul⁹. **G**randes sub
paucis collegisti cōtemplandi mate-
rias. redire placet ad illas abissos
septē quas innuis marie mentem
fuisse cōtemplatā. **M**agister. **A**bis-
sum dicim⁹ p̄funditatē. cui⁹ fund⁹

Sup magnificat

aut termin⁹ nō p̄t ab insipientib⁹
intueri. vide si non sit abissus talis
ip̄e b̄ndict⁹ de⁹ trin⁹ et vnus in sua
maiestate nō p̄ respectū quēuis ex-
trinsecū cōsiderat⁹. qz nemo nouit
p̄rez nisi fili⁹. nec filiū nisi p̄r nō ex-
cluso tñ spūs scō qui p̄sus est eius oē
cōgnitiōis essentialis cū patre et fi-
lio. **S**ex alias abissos numeram⁹
habendo respectū ad res exterio-
res maxime rationales que sole ca-
paces sūt beatitudinis eterne vel
perennis miserie nūq̄d nō abissus
est misericordie dei que res viles
et de se nihilum dignata est facere
se ip̄a dignas atqz participes sue
pulcritudinis nobilitatis et hono-
ris immensaz vsqz adeo q̄ id ip̄m
sūt p̄ gratiā quod dei filius est p̄
naturā hoc intuebat̄ in spū p̄ba-
loquēs in p̄sona dñi. **E**go dixi dñi
estis et filij excelsi omnes. **S**iquidē
dedit eis p̄tatem filios dei fieri nō
ex sanguinib⁹ corporeis p̄ volūta-
tē viri se omissētis cū carnis sue .i.
mulieris voluntate sed ex grē ger-
mine dum ex deo nati sunt per ver-
bum regenerans. quod ideo caro
factum est vt esset caro deus habi-
tans in hominib⁹ qz homines in eo
sup̄admirabili p̄sus vnitate. **H**is
altera velut ex opposito tibi mōstre-
tur abissus. hec est incōprehensibil
et horribil diuine iustitie seueritas
que proficit a facie sua rationalem
creaturā. reprobans et indurās eā
reputans eā indignā se ip̄o qui cre-
auit eam. **S**ubinde sunt abissi due

Particio

proportionabiliter ad duplicem hanc hominum sortem assignande. **Primus** dicitur. venite benedicti patris mei. percipite regnum quod paratum est vobis ab origine mundi. quod nec oculus vidit. Audient alij. **Ite** maledicti. **Demum** considera duas abysfos velut intermedias que sunt viae ad duplicem precedentem. **De** quibus in psalmo. **Uniuersae** viae domini nia et veritas. **Ecce** quae incomprehensibilis sit utraque via. **Quoniam** est via quae videtur homini recta. et nouissima eius ducit ad mortem. **Et** viceversa iustorum semita reputatur insania. **Alternatio** tanta postremo cernitur in vobis istis tam ambigua tam perplexa. tam timida et incerta. ut vere dictum sit. nescit homo finem suum. et omnia in futurum seruantur incerta. **Latro** pro tota vita sceleratus ad unum petitionis verbum mouit audire. hodie mecum eris in paradiso dum petrus negauit. dum iudas apostolus desperationis peiori laqueo quam canapis se suspendit. **Quotiens** mentem marie contemplantem sapienter has abysfos arbitramur deo dixisse. **Oculi** mei defecerunt in salutare tuum. quo ad tres abysfos misericordiae. et in eloquium iustitiae tuae. quo ad tres abysfos veritatis et seueritatis eiusdem iustitiae. **Quotiens** expauit sicut paulus. quotiens casto silentio magnificans dei secreta. nec audaci temeritate subintrans aut irrupens suspirauit. **Quotiens** altitudo diuitiarum sapientiae scie dei. sapientiam quo ad intrinsecam abyssum

Prima

ccxxi

diuinitatis. scientiam vero referamus ad alias. **Sequitur** quae incomprehensibilia sunt iudicia eius. et inuestigabiles viae illius. **Has** vocat psalmista cathartas. **Abysus** ait abyssum inuocat in voce cathartarum tuarum. **Discipulus.** Considerans ista totus horrore acutior totus ad me. meam quae uilitatem relinens diuinam maiestatem trepidus expauesco nec quid agam quid dicam. quo me uertam. quo fugiam proorsus scio. **Magister.** Profice te totum securus in illum qui est deus noster refugium et virtus. **Itaque** patre trahente uenimus ad filium. **Filius** uero pollicetur eum qui uenit ad me non eijciam foras. **Proficiamus** tota fide tota quae spe nos in manus misericordiae suae resiliences a seueritate iustitiae. **Non** poterit misericordia claudere gremium redeuntibus que pro fugientibus requirendis. reparandis et saluandis in hoc miserie deserto laceraata est spinis et cruce clauata. **Postremo** quid nisi magnificenciam talis domini reuerentis. exultans ei cum tremore dicens. **Domine** deus magnificatus es uehementer. **Rursus** cum sapientissima mulierum. **Magnificat** anima mea dominum. **Discipulus.** Contemplationem dic alteram marie. quia proposui redire posterius super ista de abysso iudiciorum dei. qui alij quos misericorditer dat filios dei fieri. coheredes regni. alij ad interitum derelictis. iusto quidem sed oculi

Tractatus .x.

to iudicio **M**agister. Salutanda sepe est et oranda mater misericordie die vita dulcedo et spes nra quatinus dei misericordiam non iudicium sentiamus. **E**tiam si quod factum est in verbo vita erat quanto perfectius fuit. et est ipsa in eodem verbo vita per quam et in qua verbum caro factum. reddidit perditis et mortuis vitam? **D**ulcedo subinde nostra est que fontem in se parturit dulcedinis. **S**pes insuper intercedendo. reconcilians et subleuans. non auctoritate prima saluans. **T**ransferuntur ab inde per ecclesiam. illa verbi preconia. sub nomine sapientie predicata. per sapientem ad istam verbigenam de verbo et in verbo gloriante. **A**b initio inquit et ante secula creata sum. per predestinationis electionem pre omnibus. **I**n me omnis spes vite et virtutis per auxiliacionem. **D**iscipulus. **N**oui talia omnia que sapiens colligit et mecum sepe retracto maxime dum natiuitatis eius sacra celebritas recolitur. de qua fieri posset comparatio ad illum natiuitatem qui fuit homo missus a deo. cui nomen erat Johannes. qui venit in testimonium ut testimonium perhiberet de lumine. **M**agister. **A**lludis si sciens vel inscius nescio ordini extertus euangelici cui supra meministi de quatuor. ut vni quod opus in centum quinquaginta rubricas partitum est cum aliquot rubricellis. **D**um enim verbi generatione contemplationem incepti-

Sup magnificat

mus marie tu nunc traducis ut de percursorum loquamur. sequamur hunc ordinem si complacitum ita tibi fuerit. **D**iscipulus. **S**equamur queso de beato Johanne qualis fuerit marie contemplatio quasi secunda principalis ediffere. **M**agister. **C**ontemplabat mens marie Johannem nunc ad litteram nunc ad tropologiam quibus vero per allegorie et anagogie mysterium. **D**iscipulus. **L**ittera palam facta est de Johannis nunciacione cum preconis eius parentum quibus suorum. affer aliquid de mysterijs. **M**agister. **C**ontemplabat maria verbum quod erat in principio quibus metaphysicaliter. **A**ssumebat enim similitudinem hominis per artem operantis in exteriori materia. **C**onferrebat ad primum artificem deum quod omnia que facta sunt prouenerat non naturali necessitate. non casualiter aut fortuite sed spontanee. **R**ecensebat aliquos per hoc ita sensisse sicut dicit Johannes euangelista. **D**e enim manifestauerat eis quoniam inuisibilia dei per ea que facta sunt a creatura mundi id est homine intellecta aspiciuntur. **S**empiterna quoque virtus eius et diuinitas ostendit ordinatissime constituta supra omnem artis excogitationem. ars vero quid est nisi recta ratio rerum agibilium. **N**on occludebat maria metaphysicans oportet ponere verbum seu logos id est sermonem vel rationem per se quod verbum omnia facta sunt et quod factum est erat utique prognitum ab hoc verbo non alia cog

Particio

nitioe q̄ se ip̄o q̄ de' est que null' dubitat esse vitā et primā vitā. alī oq̄n iam nō esset de' verbū suū vel ydee sue. Cui' rei absurditatē ipse etiā phoz pnceps Aristl. ferre nō potuit. oferens cū Platone Porro noluit de' condens vniuersa latere penit' immensitatē lucis sue dū eā fecit splendescē p creaturas quas omnes in sapientie sue luce cōstituit Omnia in sapientia fecisti ait ps. Fuit igit' homo missus a deo. q̄ spe ctator essz omniū opez dei. qui qz testimoniū phiberet de lumine. nō em̄ erat ille lux. sed vt testimoniū p hiberet de lumine. Erat lux vera q̄ illuminat omnē hominē venientez in hūc mundū. qz nullus illuminat ad cognitionē liquide et pure et perspicue v̄itatis absqz p̄ma luce fm̄ triplex gen' cause efficientis exem platis et finietis. quali dono. qua ḡra. qualis oro p̄t esse maior. etiā phie testimonio! Erat p̄terea hōi missus a deo nomen Jobes dū mū di spectator in statu innocentie cō ditus est vt testimoniū perhiberet de lumine. Videbat p̄mā lucē per speculū et in speculo creaturaz. nō in obscuritate enigmatis Videbat et in imagine mentis sue et p̄ eā lucidius multo q̄ p̄ vestigiū vel spe culū creature. nondū tñ intuebatur in sua quidditate nudā lucē. Sed heu homo cū in honore esset nō intellexit. opar' est iumentis insipien tib' et filis fact' est illis. Proptēa tūc euenit vt lux vera in mūdo essz

Prima

ccxxxi.

p̄ quā fact' est mūdo. Et mundus iste microcosm' eū nō agnouit. ad quē cognoscendū fact' erat. **¶** Di scipul'. Nihil acten' attulisti in hac contemplatione marie fm̄ pbicaz ra tionē qd̄ sit ab hōie vere philoso phante negandū si non sit auersus a vera luce deo p̄ tenebras p̄ccoz si nō sit obscuratū insipiens cor ei' nec datus in reprobum sensū. Si dei niqz fuerit in eo ḡra dei vt merito Johs appellet. Atvero si id qd̄ se quē ita possit ad ymodū phie fle cti desidero cognoscē scz in ppria venit et sui eū nō receperunt. quot quot at̄ receperūt eū dedit eis potestātē filios dei fieri. his q̄ credūt in nōie eius. qui nō ex sanguinibus neqz ex voluntate carnis. neqz ex voluntate viri. sed ex deo nati sunt Et verbū caro factū est **¶** Mḡ Non p̄t ad l̄faz expositio tradi nisi de incarnatione verbi. p̄ cui' fidez fūt hōies filij dei. cui' insup l̄falis Jobes preco fuit. vox et lucerna. Confitec̄ hinc Augustin' q̄ quid haberet mysterij. Et verbū caro fa ctū est. nec quidē poterat suspicari cū de p̄cedentib' aliq̄d nō negaret intelligentiam ocepisse ductu phie. Erat nempe platonis institutus et pithagore disciplinis. Attñ sine p̄ iudicio littere videam' si verbū dei possit dici in ppria venisse p̄ infusio nē luminis vultus sui sup̄ faciē mē tis humane. imo p̄ quandā ex rero mentis incorporationē sui. Omnis itaqz res quantūcūqz subtilis sit.

Tractatus .x.

incorporee qz nature si oparat ad simplicitatē prime lucis corporea iudicat. materialis insup qz potentialis est atqz mutabilis et non purus act^o. **D**ū ergo prima lux influit et illabit in portione rationis superiorem quā dicim^o apicē mentis vel sinderisim virgineā. quidni dicam^o dei verbū quodāmodo incorporatū vel hominē factū ppter deiformez pncipalis humane partis vnionez p quā si Boetio credim^o fiunt homines dñi? **D**ei etenim ppterea gen^o sum^o in quo mouemur viuim^o et sumus. **E**t habitat in nobis verbum suū vnigenitū et eternū plenū grē et veritatis. **D**iscipulus. **N**ō aduertebā talis physice contemplationis applicationē que nō aberret a fide. **M**agister. **F**ides plus eleuat arcem mentis vt verbū dei inhabitet p fidem in interiori homine vt horraē aplūs. **C**onsiderans igitur hanc vnitiuā habitationē Augustinus dicit mariā matrē dei ocepisse primo felicius deū p fidē qz posteriori p carnē. **N**on em̄. secunda sine prima sibi salutē attulisset oceptio. **D**iscipulus. **U**trū potuerit maria sine fide vel charitate fuisse mater dei corpalis. **M**agister. **S**i potentia ordinatā spectes nō potuit. qm̄ deus hoc facere nō ordinauit sed qn̄ aliter ordinasse potuerit cū sit immense potentie nec implicz cōtradictionē ita fieri quis hec a dei potentia negauerit? **D**iscipul^o. **S**ūt alie questiones absqz numero

Sup magnificat

sup incarnationis beate mysterio vtruta si verbū fuisset incarnatum homine pmo nō peccante. **S**i pōt ratio tradi quincens. **C**ur deus homo sit. **I**ta em̄ conari videt Anselmus cū alijs nōnullis. **R**ursus cum opa trinitatis sint indiuisa ad extra quō fieri potuit vt solus filius diceret incarnat^o cū similib^o abundantissime tractatis per doctores qz idcirco nō induco. **M**agister. **O** quāta credis pspicacitate mēs marie otemplabat omnia talia cōferens in corde suo qualia meruit experiri qm̄ domus pudici pectoris templuz repente fit dei. quādo fas fuit pro salutatiōe sibi dici. **S**alue mater pietatis et totius trinitatis nobile tricliniuz. verbi tñ incarnati speciale maiestati preparans hospicium **T**ricliniū fuit per fidem caritate formatā sed speciale hospiciū per veram maternitatem nedū carnis solius sed et mentis preparauit. **I**ntelligitur autem spiritalis maternitas in anima verbigena faciente voluntatem dei patris q̄ ideo frater soror qz mater ē dñi dei. mater virgo filia. **N**unciat hanc verbi conceptionem spiritussanctus qui vbi vult spirat que inspiratio vel instinctus interior tenet ad animā vicem angeli qui gabriel est fortitudo dei. naz quid fortius quid uepotentius potest nunciari? **C**eterū gratia dei p **J**ohannem significata precedit. viaz preparans verbo dei qui **J**ohannes per orationem

Partitio

conceptus est gabriele sicut nunciante
Nihil enim habet homo secunditatis
in quavis portione rationis. sit illa
vir vel mulier ut talis filius inde
possit gigni. procedat oportet. et proce-
dat zacharias dicitur domini saturitas.
in templum positus incensum deuotio-
tionis. cuius oratio exaudiret et acci-
pit Elisabeth que est domini memoria
filium cui nomen est Jobes. In quo
gratia dei. quancumque nullus in cogna-
tione naturali vocetur hoc nomine.
Porro si sequeris allegoriam zacharia-
rias sacerdotium. elisabeth lege veterem
significat. ex quibus timore frigescen-
tibus non potuit accipi gratia dei
Nihil enim ad perfectum perduxit lex
quousque venit plenitudo temporis quam
sol iusticie debuit oriri super terram
humane conditionis per mysterium in-
carnationis. Tunc precessit in Jo-
hanna lucifer illum solem qui ex vtero
patris ante luciferum genitus est
in die virtutis sue in splendoribus
sanctorum. **D**iscipulus Ergo ne pu-
tandum est maria nihil de prenuncia-
tione Johannis cognati sui fuisse
litteraliter contemplantam. Magister
Imo vero nec unum iota dimissum
est. nec unus apex omnium que Lucas
scripsit quam maria rimaretur et medi-
tando ruminaret offerens ad innum-
merabilia que nos latent neque scri-
ptis mandari potuerunt. Itaque si
Jobes fuit tanta solemnitate nun-
ciatus. si per orationem supra nature cur-
sum impetratus. si sanctificatus in vtero
si gaudium et exultationem cum admira-

Secunda

cccxxii

tionem parentibus attulit. si precessit christum
in spiritu et virtute helye. si sobrie edu-
catus et vestitus in exemplar peniten-
tie per contemptum temporalis felicitatis et
amorem eterne. Si talia nobis inno-
tuerunt. Luca ex ore marie nobis re-
ferente. nemo dubitauerit quam ad se
ipsam plurima talium retulerit reuol-
uens oculos ad proprios parentes.
qualiter angelica nuntiatione fuit
ipsis ortus suus cum vite serie. id est ordi-
ne reuelatus ut non minus de gratiis
ab vtero sibi largius collatis ma-
ria resurgeret ad gratulationes quam
per precursoris huius iocundo sancto quam
natalicio nunciato. repetens crebrius
cum exultatione spiritus canticum suum
Magnificat anima mea dominum

Explicit prima partitio

Sequitur secunda partitio

de vita solitaria Johannis quasi
super rubrica secunda de nuntiatione
sua et habitatione in deserto. Sunt
in hac partitione tres particule iux-
ta triplicem modum manifestandi vi-
tam solitariam. Et continet notulas no-
naginta

Discipulus.

Etiam multa fuerunt ipsi ma-
rie contemplantam circa Jo-
hannis nuntiationem in
templo. Si circa visitationem et salu-
tationem elisabeth. Si circa natiui-
tatem circumcisionem quam pueri quibus
interfuisse maria creditur. simul et au-
diuisse canticum illud zacharie. **B**en-
dictus dominus deus israel cum mysteriis

f 3

Tractatus .x.

hic inclusis. Nihilominus ad presens
vertere contemplationis oculos desi-
dero ad solitudines Johis de qua
lucas sic intulit. Puer aut crescebat
et confortabatur spiritu et erat in deserto
usque ad diem ostensionis sue ad israel
Magister. Fiat ut vis. et incipio
quo vis Discipulus. Cum homo sit
naturaliter animal sociale gregale
et civile secundum philosophum. Platonis quoque
sententia dicit homines hominum causa
factos esse. Ecclesiastes insuper ma-
ledixit solitario. dicens. Ne soli. non
ne ritus iste viuendi in desertis cul-
pabilis est habendo tanquam ueniens
feris indomabilibus aut hominibus mel-
lancolicis. Solitudinem enim querere
Aristoteles posuit in homero fuisse si-
gnum melancolie. fuit igitur puer Jo-
hannes melancolicus aut feralis
Magister. Addere debebas unam
dissidionis partem a philosopho positam
Solitarii inquit vel deus est vel be-
stia. fuit aut puer Jobes deus per par-
ticipationem diuinitatis. non per natu-
ram. Etenim manus domini erat cum illo fuit
repletus spiritu sancto ex utero matris
sue. Neque complexionem melancolie cum
per miraculum fuit domino operante for-
mat cuius perfecta sunt opera. Lege quod
dicitur. Puer aut crescebat et conforta-
batur spiritu. Post subdit. Et erat in de-
serto. Quare et quousque. Nimirum
usque in diem ostensionis sue ad israel
quatinus interea loqueretur dominus ad cor
eius in solitudine reuelans et indi-
cans quod esset ipse facturus ad israel et
docturus. Simul ut non leui saltim ma-

Sup magnificat

culare vitam fame posset. Dedicat
bat euangelicum virum in suo celibatu
virgineo. Imitabatur vitam helye per quam
erat ipse figuratus. Complebat presen-
tiam de se prophetiam Isaie. Ego vox
clamantis in deserto. Predicabat
perit exemplo sanctorum spes regni
celorum per contemptum terrenorum quati-
nus auctoritatis pondus adderet
bis suis operatio. atque talis merito
iudicaretur quod fallere nollet cupidine
mundanorum. ne dum aliis predicaret pe-
nitentiam. ipse per deliciarum insecutionem
reprobis inueniret. **D**iscipulus. Col-
legisti summam causas solitudinis
in Jobe. de ceteris vero solitariis
quod iudicas. Non enim similibus tueri se
valent causis. **M**agister. Operi-
tuo dicit Ambrosius intentio nomen
imponit. Et christus. Si oculus tuus fue-
rit simplex non habes aliquam partem
tenebrarum totum corpus tuum lucidum erit
et sicut lucerna fulgoris illumina-
bit te. Primum est igitur aspicere quod sit
et qualis intentio solitudinis inqui-
rentis. Mouet aliquos feritas inco-
posita complexionis naturalis vel ad-
quisita. non patiens civiliter uersa-
ri. cuius odium contra omnes et omnium
contra se sicut de hyasmaele loquitur
scriptura. Hanc causam solitudinis
in catho monstro ab hercule neca-
to. Hanc in leonibus. Hanc in auibus
nocturnis accipimus. Mouet aliquos
cupido implende voluptatis. seu
proprie voluntatis quorum felicitas esti-
matur impunita nequitia. peccare scilicet
volunt neque verecundiam hominum neque

penā pati. Querit em̄ latibula fede voluptatis impletio qđ ⁊ fere demonstrant. et auicula qđā ostēdūt. nisi fortassis aliquos ita bestiales inuenies quos pprie neq̄tie publicatio delectat. p̄dicantes vt zodo ma p̄cēm suū. et cū malefecerint gloriantes. Mouet alios animi qđam deiectio seu pusillanimitas causa/ta p̄ frenesim aut melancoliā. Multis modis quales numerāt medici quos nihilomin⁹ fatent̄ innumera biles repiri. Talit̄ dementatū tradūt expositores. Daniel. ip̄m Nabugodonosor cuius fuit habitatio cū feris. Et demoniac⁹ iste p̄ legione oppressus q̄ habitabat in sepulchris. Pueros insuper aliquos imo iuuenes et senes hac timoris formidine agitari sic cōstitit vt nec vidē alios vellēt. nec sese paterent̄ facilliter intueri. Quoz tandē aliqui p̄ deserta vagātes nusq̄z oparuerūt. Alij laqueo vel p̄cipicio vel aliē sibi mortē intulerūt. A audabilis certe verecūdia maxime puerilis ⁊ in mulierib⁹ q̄ saluā rē facit malis obstās conatib⁹. Sz ne qđ nimis. ne lesa tandē verecūdia frons accipiat meretricis atqz verifice ille subuersu⁹ iuuenū d̄sus. Angelic⁹ iuuenis semib⁹ sathanizat in annis. Mouet alios inanis iactantia. Alios spes quest⁹ yberioris. Alios ocīū iners. Alios fantastica libertas. Alios qđ dā feruor nouiti⁹ non fm̄ sciaz. volens sibi met esse dux. p̄oz et abbas. Alios ignorātia difficultatis here

mitice vite seducit. estimātes solitaria r̄s deesse nihil p̄ter ozare deū. dū vbi segregatos se faciunt ab alijs. Inueniunt semet ip̄os cū passionib⁹ durissimis luxurie. gule. deuidie. et acidiē supra modum vt interim de diabolicis astutijs. de visitatōnib⁹ hominū curiosis ad insolita de vidualiū postremo vestiūqz carentia taceam⁹. Tandē penitet eos sumēt et girouagi fiūt cū Cayn soluz de hēmitica vita barbā et appellatio nē retinētes quib⁹ solitudo nō abstulit vicia. h̄ aluit auxit et multipliatit qualib⁹ vicos et plateas vt dem⁹ impleri. Teterrimū hoc gen⁹ monachoz ait Hieronym⁹ beatissim⁹ et B̄n̄dict⁹. imo monstra sē hominū extra terminos bone policie depellenda. Discipul⁹. Et q̄s ad solitudinē his attentis putabit idone⁹. Cōfirmas em̄ qđ opposui. De soli. Magister. Videto ne malicia plimoz paucis oblistat bonis et electissimis p̄sus qz diuinis cultoribus solitudinis quales in cōmēdationē fidei vocat apostolus. In solitudinibus errantes in montibus et speluncis in melotis et in pellibus caprinis quales Paulus ⁊ Anthonius Arsenius Agathon Hilarion cum similibus innumeris qui naturam supgredientes ostenderunt in se ip̄is q̄ regnum celozū vim patitur et violenti rapiunt illud. Quid deniqz de Johanne rōstro. Quid de puero b̄n̄dicto. quid de similibus factum sit ip̄e legis

Tractatus xi.

Discipulus. Spūs vbi vult spirat neq; mirabilia trahēda sūt ad imitationē sed reuerenter admiranda. **M**agister Recte sentis. Non agiū itaq; feliciter vita solitaria sine quodā afflatu spūs sancti. qñq; patenter reuelantis. qñq; secreti⁹ inspirantis ducētis et agentis. **D**icit em̄ de xp̄o q; spūs impulsit eū in desertū. **D**icit q; et duct⁹ sit. **D**icit q; et agebat in desertū. Et hic de puero Iohē p̄mitū q; confortabat spū. **Q**ui autē p̄uata lege ducuntur publicis et generalib⁹ nō subsūt institutis. **D**iscipul⁹. Qua ratione cognosceſ q; a spūs sancto q̄s ducit in desertū. solitariā ducitur vitā cū tot seductiōis causas narraueris? et vniuersalius expeto de solitarijs om̄ib⁹. q̄s debet esse suus finis. q̄s sue oculus intentionis. **M**agister Tres modos solitudinis insinuasſe videſ mibi p̄s. sparans se tripliciter. **S**imilis inq̄t fact⁹ sum pellicano solitudinis. et fact⁹ sum sicut nocti⁹ corax in domicilio. **V**igilaui et factus sū sicut passer solitari⁹ in tecto. **P**rima figurat solitudinē deserti. secūda clauſtri. tertia tecti siue templi qd̄ signat tectū amplum. **C**onsiderat inſup triplex in genēali finis querende solitudinis. vnus peccandi vitatio. ali⁹ p̄ccōz punitio. terti⁹ ad deū p̄matio. **H**abet tñ in singulis spūs sanct⁹ p̄rios fines qui postmodū cōstant ex euentu. s; interim loq̄mur de humano cōsilio. **A**mpli⁹ q̄ sit et qualis solitudo deserti.

Sup magnificat

p̄ in heremicolis iuxta narratōes et vitas pat̄z q̄ p̄terea sūt. et q̄ nūc ad hanc solitudinē idonei tradiderūt. **D**e solitudine. vero clauſtri vlt cenobioz habet notitia p̄ reglas ip̄oz q̄ conueniūt om̄es essentialit̄ in triplici voto. obediētie. paup̄tatis. et inētie. **P**orro de solitudine tertia quā imaginamur similē passerū qui solitari⁹ est in tecto. nō ita cōgnitiōnē inuenim⁹ traditā. **P**articipat at̄ cū vtraq; p̄ori solitudine differens tñ ab vtraq;. **S**olitudo clauſtri collocat in ciuitatib⁹ sicut habz nocti⁹ corax domiciliū in eisde. **S**ic se hz solitudo passerū in tecto. **N**ō em̄ refugit ciuitates. sicut pellican⁹ in deserto longe fit ab eis. et heremici cultores sūt longe fiunt. **C**eterz solitari⁹ sicut passer solitari⁹ in tecto. nulla lege viuendi sub voto astringit̄ imitans in hoc voluntarios eremitas. **N**ihilomin⁹ locū villaz vel ciuitatū nō relinquit. dispares in hoc eremitis. **L**egim⁹ q; **A**нна p̄phetis de puero Ihu non recedebat de tēplo ieiunijs et orōnib⁹ vacās. **L**egim⁹ de sancta **J**udith q; fecerat in supiorib⁹ dom⁹ sue sibi cubiculū vbi cū puellis suis sola morabatur. **S**ara iunior molestata p̄erit orare ad supior cubiculū dom⁹ sue. **H**elye et helizeo fuerūt in ciuitatib⁹ assignata in supiorib⁹ dom⁹ cenacula. **P**etr⁹ oratur⁹ ascēdit in supiora dom⁹. **I**ta p̄ multa colligit̄ s̄ctos viros loca sibi quesisse secreta et alta. **D**iscipul⁹. **D**issere quō p̄t esse

Iaudabilis h̄mōi tertia solitudo q̄i
 sit cū domo et sine domo. Residet
 itaq̄ solitarius in tecto quā simili/
 tudinem nō siluit ip̄e xp̄s loquens
 de tribulatione futura monens eū
 qui in tecto est vt nō descendat tol
 lere que in domo sunt. Habent em̄
 domus regionis illius tecta plana
 apta deambulationi. secreta q̄ con
 uersationi tanq̄ pavimenta de la/
 pidibus planis cū cemento structa
Magister. Propositū solitarij ta
 lis est vt̄i mundo quasi non vtatur
 Nō em̄ sicut in viribus p̄p̄is aut
 corporis aut animi posse pati soli/
 tudinē vel deserti vel claustr̄i. facit
 hoc quod potest. Accipit solitudi/
 nem tecti nō semper ad litteraz sed
 per similitudinē. Sicut em̄ manens
 in tecto nō respicit que fiunt in do
 mo. Sic nec ille solitari⁹ ea curare
 vult que fiunt in mundo. Vinit sibi
 ip̄i et deo. curā suā totam ⁊ cogita
 tum suū et suā solitudinē p̄icit in
 deum. finis suus est triplex preta^o
Prim⁹ vitare facillius peccata futu
 ra. dum non tangit picem cure tem
 poralis ne inquinet̄ ab ea. **S**ecū
 cogitare omnes ad⁹ suos in ama
 ritudine anime sue. **T**ertius p̄xima
 re deo. videns em̄ iniquitatē et cō
 tradictionē in ciuitate et dolos et
 vsuras et blasphemias in medio
 eius. elongat se non corpe sed men
 te manens in solitudine. quales sibi
 fecerat hester in medio palacio vo
 cans se solitariā. et cui⁹ preter deuz
 nō esset auxiliator alius. **D**iscipu

lus. **C**ontraria videt̄ esse sibi met
 hec solitudo. videt̄ em̄ et audit ma/
 la que fiunt in ciuitatib⁹. nihilomi
 nus vt dicit fugit ea. **S**i fugit qua
 liter illa videt̄ et audit. **M**agister
Doceat te p̄pheta regius **D**auid
 dicens. Qui inq̄rebant mala mihi
 locuti sūt vanitates et dolos tota
 die meditabantur. Ego aut̄ tanq̄
 surdus nō audiebā et sicut mutus
 nō aperiens z̄. Nō dicit surdus et
 mutus. sed tanq̄ surdus et mutus
Discipulus. Si zelū dei habet.
 quo pacto nō obuiat iniquitatib⁹?
 q̄io saltē voce nō reclamāt. nō ar
 guit. nō predicat. non inculpat.
Magister. **H**abet vt̄iq̄ zelū sed fm
 scientiā que docet eum ouersari in
 medio nationis prauē que non pl⁹
 sapit aut inquirat q̄ oportet. h̄ fru
 stra nitit̄. sed gemens intus tolerat
 que nec potest nec debet arguere.
Respōdet crebro curiositati zeli sui
Quid ad te. Nō est tuū nosse talia
 vel talia nō arguere. Nō em̄ ostra
 scū suū. **C**uraz illā deo linque et
 tuā age. **D**isc. **O**m̄es hoc modo
 si dicere facere q̄ statuerēt d̄s p̄se/
 querēt viciosos. d̄s bonoz p̄fectū
 pacis osiliator̄ intēdēt. **S**ācta rusti
 citas ait hieronym⁹. sibi soli p̄dest
 imo dū nō opitulat̄ alijs/obest. dū
 nō est p̄ primo. ostrarat̄ ei. **N**auta
 dū nauem deserit nonne sūmergit?
Damnationem p̄inde pigri serui.
 nōne p̄ talento recōditō talis me/
 ret̄ ⁊ metuit. **M**gr. **C**ur metueret
 q̄ nihil erogādū suscepit ex officio

Tractatus xi.

cui nihil ex articulo necessitatis incumbit agendū? Tradit ad vsurā talentū omne qđ accepit dñi vñ illo qualiter et quousq; se lex et voluntas erogātis extendit. Si nō abutiē donis sibi traditis qñ et qualie nō oportet. profecto nō retinet talentū nō est cōtrarius xp̄o. Nō deserit nauē qui custodiā eius nō accipit. Atvero videant qui suis humeris officia publica vel imposuerūt vel imposita susceperūt quēadmodum reddent rationē de subditis. Quid ad istū de nō suis que foris sunt que iuris sunt alieni? **D**iscipulus. Nonne mandauit dñs vni cuiq; de proximo suo. Nonne iussio legis est. Diliges primū tuū sicut te ip̄m? **M**agister. Mādatū iussū qđ fatemur curare primū et diligere. sed non plus qđ se ip̄m. nō plus qđ deū. Deus certis amorez dei et primū terminis limitauit de quibus non est hic dicendum p̄ singula. quoz debes alibi notitiā cōparasse scz in de consolatione theologie. **D**iscipulus. Didici qđ fieri iuste debet qđ iustū ē. Quid nihil p̄dest hōi si vniuersū mundū lucreť. anime vero sue detrimentū patiat. qđ predicare et arguere nemo solenniter debet nisi missus. Quid fraterna correptio nō p̄ semp obligat. qđ sepe fit eadez correctio temerarie. dñi neq; fruct' cernit neq; modus custodiē nec tempus. persona aut loc' obseruat. Sed apparet difficile quō manens inter alios nō incurrat ca-

sup magnificat

sus plurimos. in quibus oportebit ip̄m nō solū sibi vacare. s; primis intendere. Alioqñ vel inutilis vel inciuilis vel arrogās fortassis aut fantasticus poterit multoz iudicio reputari. Susurrabunt mutuo dñi viderint aliquē litteratū qđ fundit vngentum sue meditationis ad pedes vel caput Ihu. vt quid p̄ditio hec? Cur nō erogat p̄ predicatōez in paupes ideotas et egenos? Talia sibi soli meditat et ruminat cur regiminis curā nō querit. Cur nō suscipit oblatam. quō pacto prius habitam derelinquit? **M**agister. Nihil affers incognitū sed ad alta vadenti stemnendus est ip̄e stemptus. nec populari rumore sed conscientie veritate vita ducenda est maxime querenti deo viuere. querēti cū p̄pheta dicere. Mihi aut adherere deo bonū est. et ponere in domino deo spem meam. Omnis gloria ei'. Cuius eius? vtiq; anime deuote. filie regis et sponse ab intus est. cui p̄ minimo est vt ab hōibus vel ab humano die iudicē sed nec se iudicat omne iudiciū suū ponēs sup eū qui dñs est. cui soli intendē. quē querē. in quem sperare. quē diligere cōstituit. Qui vult inter vos sapiens esse monet ap̄ls stult' fiat vt sit sapiens. xp̄o. desipiat mundo vt placeat xp̄o. Nam qui volūt hominib' seculi placere. qui ciuiles ab eis. qui beniuoli. qui sociales. qđ vt eoz verbum ponamus boni socij. blandienti lingua vocari desiderāt

Partitio

videant ne dei imo sui constituantur inimici. p̄dunt nempe tps̄ comedando. iocundando. detrahendo. narrando fabulationes. sed nō vt lex tua dñe. deteriora nō addim⁹ que ferre cogunt. **D**iscipul⁹. Quotidianus nobis hominū cui⁹ q̄ dicit ostendit. **M**agister. Crede mihi posse vacare sibi nō est parvū neq; negligendū talentū. nō est infodiendum terre. qz nō est terrenis occupatiōibus obzvendū. hz homo p̄ quolibet sensuū q̄s accepit talenta totū dē. singulis nō pariter vti. **S**i tot⁹ se ad videndū salubria. tot⁹ ad cōversionē cordis ouertit reddi. excusata manus vel pes vel lingua. si tūc nō opat homo aut ambulet aut loquat. **E**cōuerso si robusta fuerit manus et oculus lippus vt videre vix possit mittat manū ad fortia hoc ē viri solitarij et actiui. **D**eterminat **A**risti. philosophica ratione vitā cōtemplatiuā simpliciter optimū esse hōis bonū. **C**onsonat omnis theologisantū chorus. **D**eterminat hoc **A**ugi. q̄ ociū veritatis inq̄rende preferendum est negotio caritatis si nullus imponat necessitē tñ fundit⁹ ociū deserendūz nra sustentent. **I**nā vero querit quis ad hāc sit idone⁹ vitā solitariā nō iuuenis morib⁹ q̄ ad opationē mittendus est ne vacet. **M**ulta enim mala docuit ociositas. **V**idit hoc q̄ philo capto mederi pollicēs ait. **L**oca sola nocēt loca sola caueto. **T**alis nō cū deo sed cū desiderio rabioso

Prima

ccxi

otinue loqueret. **O**ccidit deheria pigrum p̄fertiz sine lris cui⁹ ocium mors est. **B**eneca teste et viui hōis sepultura. **E**t **O**rat⁹. **S**i non intendas studijs et rebus honestis inuidia vel amore torq̄bere. **P**eterū neq̄t vacare ocio cōstitut⁹ sub alteri⁹ p̄tate. **Q**uo iubente fac hoc faciendū est. **N**ade illac istac eundū est. **O**bssequere sub dicitis. istos dirige et rege parendū est. **A**mpli⁹ si p̄prio te voto ostringeris ad actionis negotiū iā tibi vacatōis ociū iustulisti. **S**i deniq; necessitas piclitarōis primoz corp̄alis aut sp̄ualis imminet cui tu potes nō alius p̄ nūc p̄babiliter opitulari. lex necessitatis imo caritatis a vacatione te separam. **L**ex postremo diuine iussio nis inspirata te purget. sese seq̄. qualem hi qui spū dei ducunt. infallibiliter recognoscunt. **D**iscipulus. **A**tēnus multa v̄quesuim⁹ de vita solitaria sub quadam fluctuatione sententiaz q̄ ordinis cupio naturā ipi⁹. p̄bica simul et theologica ratione scrutari. descriptionē quoq; suam in primis volo fundamentalit̄ notam esse.

Sequitur secunda pars

demonstratiua post primā inquisitionem de solitudine.

Magister

Quia solitaria est vitā intellectual nature seu rōnalis q̄ agit segregatiz a multis et p̄f̄t̄ ocū. **D**iscip. **C**ur ad vitā

Tractatus xi.

solius nature intellectualis solitariam vitam stringis cum sit auib⁹ et bestijs aliquib⁹ sua solitudo viuendi. **Magister.** Volui sub compendio vitam tollere omnem. que beate vite particeps esse nequit. **Discipulus.** Nunquid satis erat vt de intellectuali natura sermo fieret. ad ditione non facta. de rationali dicens. intellectualem dimittendo. **Magister.** Postulat hoc fieri pprietates vocabulorum. Cum enim rationale sit differentia constitutiuua hominis. nec solius hominis sicut Porphyrii platonici ponentem demones et angelos esse animalia rationalia. que deos vocat et oppositos ex anima et corpore. tradit per immortalitatem differentes ab homine. Diffinitio nostra debuit hoc notare. quamuis aliqui rationalis dicant natura que libet que potest vti ratione et que libertatem habet arbitrii potens in opposita. Est enim liberum arbitrium facultas rationis et voluntatis quasi liberum de ratione iudicium. iuxta quem loquendi modum. deus diceretur non solum intellectualis nature sed rationalis. licet Boetius appropriet intelligentiam puram soli deo aut verum soli generi diuino quam visus philosophi tribuit angelis intelligentiam. quos ideo vocant intelligentias. et ab hominibus non penitus abstulerunt ponentes agentem intellectum. **Discipulus.** Vis igitur ponere in deo vitam solitariam vel sociale? **Magister.** Audies postmodum si primitus expo-

sup magnificat

suero de parte diffinitionis addita cum dicitur. vita nature intellectualis aut rationalis que agitur segregatum a multis et propter deum. Nam pro hoc intelligi causam formalem seu differentiam a vita sociali. Causam insuper finale vite solitarie non cuiuscumque sed laudabilis assignamus propter deum. qui deus gratia sui est siue propter se ipsum tanquam liber et nobilis in supremo. Ceterum natura quelibet pars fertim rationalis quedam in se dicitur vita prima. si nihil etiam actualiter ratiocinaret vel intelligeret actu perfectum. neque similiter vellet. cui vite non attribuitur proprie solitariam vel sociale. sed vite que dicitur vita secunda. pueniens. pluens aut emanans ab hac vita prima. Hec autem dicitur operatio vitalis elicitata seu producta a re que est vita prima vt anima rationalis. vel habet vitam primam vt homo. Sic intelligitur diffinitio philosophi de anima quod est actus primus corporis philosophi organici vitam habentis in potentia supple ad vitam secundam que est vitalis operatio. Sic intellexit idem philosophus qui posuit felicitatem hominis non in habitu solo cum stoicis. nec in sola substantia vel natura a ponentibus facta sed in optima operatione respectu optimi obiecti per optimam potentiam optimo habitu roborata. Sic dicebat christus. Hec est vita eterna vt cognoscant te solum verum deum. et quem misisti Iesum christum. Loquuntur ad ipsum conformiter theologi ponentes vitam eternam in eterna

Particio

dei visione que fructione opletitur
delectatione q3 supremaz includit.
Postremo sumptā dicim' ex his di
stinctionē p̄hicaz pariter et theolo
gicā de multiplici vita. Quedā est
actiua. quedā contemplatiua. quedā
mixta. Rursus quedā est bona ciui
lis et moralis. quedā mala. multis
modis. ob pessimas opatiōes s̄m
p̄rauos fines sicut ad supbiā ⁊ ho
nores vanos. sicut ad diuitias et
opes iniustas. sicut ad voluptates
et lux' sordidos. **E**t hec iuxta tria
que sunt in mundo quī triplicē sibi
vendicāt sapientiā. terrenā. anima
lē. diabolicā. **A**mpli' vero diuidit
vita talis que est opatio nature ra
tionalis vel intellectualis in vitam
socialē et in vitā solitariā. de qua
p̄ns sermo querit. **V**ita solitaria
agit' nō in multitudine aut saltē nō
cū multitudine. sed sepatiz a turba
maxime s̄m q' accipit vulgus dum
sepatio seu segregatio fit i locis so
lis vt erat **J**obes puer in desertis
Addit' ad extremuz q' segregatio
fit p̄pter deū ad excludendā p̄rauā
quālibet solitudinē. qualē epycure
ozū voluptatū assertores ⁊ stoico
rū secta laudabāt. ad qualē pretēa
bestialitas. mox vel corruptio cō
plexionis impellit. **D**iscipul'. **E**lu
cidatā sufficienter existimo diffiniti
onem vite solitarie. sed an oueniat
deo ⁊ angelis scire desidero. **M**a
gister. **S**i viuūt intellectualit' put
eos viuere nulli dubitare fas est. vi
uant oportet aliqua vita solitaria

scda

cccxxv

aut sociali. **E**t quidē de angelis et
hōib' saluatis p̄uasū satis habe
m' q' viuūt socialiter atq3 ciuilit' **G**loriosa dicta sūt de te ciuitas dei
loquitur p̄pheta de ciuitate celesti.
Concludēs. **S**icut letantiū omniū
est in te habitatio. **E**t in p̄sa. q3 fe
lix ista ciuitas in qua iugis solenni
tas. et q' iocūda curia que cure p̄
sus est nescia. **C**onsonat aristotelis
verbū. q' extra celum sūt animalia
optimā vitā ducētia. h̄ si nominat
animalia largo modo intelligenti
as vel angelos. **S**i dicat insup eas
extra celū formalit' qz celū non for
māt nec tpe mesurant'. **O**uero de
vita diuina nō ita p̄spiciū est si so
cialis fuerit estimāda. **O**bstat p̄hs
metaphysicando ponens deū p̄i
mū et supremū monarchā extra or
dinē totius vniuersi tanq3 solū lin
gularem ⁊ vnicum principantē cui
nullus sociatur non plus forte q3
si p̄ impossibile s̄m ipm h̄ p̄ possibili
le et verū ex positione fidei de' fuis
set ab eterno sine creatura. **H**ec est
altissima de dei p̄mitate sententia
p̄hi. cōsonans theologie p̄ omnia
immensitatem et immutabilitatem
p̄mi entis magnificans et attol
lens. **D**iscipulus. **N**onne latuit
p̄hm trinitas personaz diuinarū
in vnitāte substantie. quā si cogno
uisset vtrū dixisset deum solitariuz
vel solitariā in se gerere vitam. aut
aperi quid theologica fides ex di
ctis inferret. **M**agister. **F**allit aut
conturbat nōnullos habentes de
6 i

Tractatus .xi.

diuinitate sermonē dū nitunt̄ p̄bi-
cas coaptare cōsiderationes ex cre-
aturis sumptas ad illa que deo cō-
ueniunt. que plus in infinitū discon-
ueniunt creaturarū p̄prietatib⁹ q̄
assimilent̄ eis. **Exempli gratia.** po-
nim⁹ fide docti generationē natu-
ralē in diuinis filij dei de p̄fe deo.
Querunt si generatio talis sit vni-
uoca vel equiuoca. **Quodcūq;** di-
cat̄ instantie plures occurrent. **Ex-**
pediōr via tenet̄ que nec vniuocā
dicit generationē nec equiuocā:
Est em̄ plusq̄ vniuoca q̄ generās
cōmunicat generato. eandē quā ha-
bet naturā nedū specificaz. p̄ut in
creaturis sed p̄sus ip̄az vnaz nec
specie nec numero distinctam. **Rur-**
sus non est penitus equiuoca gene-
ratio ex ista radice. quāuis habeat
aliquod simile in hoc. q̄ act⁹ ge-
niti est alius specie ab actu generā-
tis q̄a filiatio nō ouenit paternita-
ti. Sed horū cū similib⁹ declaratio
theologis remittat̄. **Ad** rē nostrā
venientes dicam⁹ q̄ vita dei in se
nec solitaria nec socialis. taliter exi-
stimāda est qualiter rationabilib⁹
ouenit creaturis. **Itaq;** si singula-
rem diuine nature spectes vnitatē
nil min⁹ sociale vel gregale nil pl⁹
solitariū vel segregatum et solū re-
peries. **Si** vero cōuerteris oculos
fide purgatos ad cōmunicationem
diuine essentie que non in vno ab-
soluto supposito sistit s̄ fluit vt ita
loquamur pullulat aut germinat a
patre s̄m **Dionisiū** h̄ns tria suppo-

Sup magnificat

sita relative distincta et hoc ex im-
mensitate bonitatis sue. **Nihil** min⁹
solū aut solitariū iudicabis. **Sic** lo-
quitur venerabilis **Richardus**. sic
alij theologi volētes deducē p̄bi-
ca ratione trinitatem in diuinis ex
immensa bonitate que ip̄ius diffu-
sua est nedū punctualiter vt in cre-
aturis sed immense. **Tum** ratione
iocūditatis. quia nullius rei sine so-
cio iocunda est possessio. tum ratio-
ne felicitatis et ex talibus indicijis
ex quibus societas ponatur in di-
uinis sicut et trinitas. **Est** tñ hec so-
cietas distās nimis a societate cre-
aturaz. que quālibet associate vi-
uant. non efficiunt̄ nec sunt vnuz p̄
essentiā. quāuis bene dicantur cor
vnum et anima vna. vnus spiritus
per gratiam et cōcordiam volunta-
tum. **Colligas** ex p̄missis licebit
corollariū pulcerrimuz de vita q̄-
libet creature rationalis. vtendo
deinceps rationali prout extendit̄.
ad intellectuale. sit hoc in angelis.
sit in homine pro breuitate sermo-
nis: **Discipulus.** **Alto** cupidus
audire si quid afferas noui **Ma-**
gister. **Audi** et vide q̄ omnis vita
creature rationalis tanto p̄fectior
est quāto magis participauerit de
vtraq; diuina vita sociali scz et so-
litaria **Discipulus.** **Quomodo** fi-
et istud. cum sociale et solitariū con-
trarias habent rationes? **Mag-**
ister. **Minime** sunt rationes contra-
rie si respectus ad varia fiet. **Alio-**
q̄n vnica dei vita non esset pariter

Partitio

socialis et solitaria. cuius oppositū monstrauim⁹ quā insequi vitā. tota laus. tota glōria. tota perfectio iure putat⁹ rationalis creature.

Discipulus. Quid concludere rursus possis cōficio sed apertius ediffere

Magister. Post xpm vita beatus sine marie fuit excellentissime socialis et solitaria dū viueret. et nūc societate cherubin et seraphin omnez qz angelicā vitā exuperat glōriosa coniungit⁹ vna sola pfecta pulchra columba. amica. spōsa. soror. ⁊ mater vnico sponso suo et filio dicēs ex sentētia. **D**ilect⁹ me⁹ mihi ⁊ ego illi. **I**nuenit eū quasi foris sup oēz creaturā in eternitatis solitudine in desertis seculoz quez desculaf toto cordis et oris affectu dicens.

Et iam me nemo despiciet. ecce solitaria. ecce sociatā.

Discipulus. Porro de Johāne qd dices? qd de tot solitarijs in vita pnti tam vris qz feminis. maria magdalene. maria egyptiaca ⁊ sinclitice. **Q**uid pterea de retinētib⁹ vitā sociale.

Quid de mutua collatione duplicis hui⁹ vite socialis et solitarie?

Magister. Dixi iam si retines nec grauat repetere q omnis vita creature rationalis sit in via. sit in p̄ia sit socialis. sit solitaria. pfectior est tanto quāto magis particeps est diuine vite quā supreme solitariaz deduxim⁹ et socialez suo modo.

Discipul⁹. Quā ratione fit hec participatio? **M**agister. Nepe p vnitatē gratie que reddit deiformē est

Scda

cccxxvii

sentiā creature rationalis in se ⁊ cū deo vnā facit. sic et in multiplicitate potētiāz associatō virtutū theologicaz et moralū cū donis ⁊ beatitudinib⁹ et fructib⁹ et opatōib⁹ inde sequentib⁹ et pulcherrimaz int⁹ societate constituentib⁹ in viatorib⁹. sed pulcri⁹ et pportionabiliter excellenti⁹ in beatis. Longa esset sed facilis adaptatō ad p̄pria simul et appropata. diuine vnitatis et trinitatis psonaz respectu vnitatis essentie rationalis cum trinitate potētiāz imaginis necnō cū virib⁹ sibi insitis p naturā vt ita fas sit dicere supnaturalem. **M**etus est distinctio de natura naturante que est deus. et de natura naturata quam induit creaturis **D**iscipulus. Consentio que loqueris de vita bonorum. sed reproboz vitam qualem dicit. solitariā an sociale? **M**agister. Ego vero neqz solitariā neqz socialem appellabo vtpote que vita nō est sed mors horrida. monstrum horrendū. **D**eccator ingens est qui secum dissidet. qui conuenit nulli. qui dissipatur ⁊ soluitur curis et scelerib⁹. facinoribus ⁊ flagitijs incessanter. sine modo. sine ordine. sine pondere mensura ve subsistēs. se odit in se. in se seuit. malus omnibus. pessimus sibi. et eo infelicus quo deteriorib⁹ peccatis fuerit obnoxius a primo peccatore vsqz ad vltimū **D**iscipulus. Terribile est quod loqueris. solitariā habent vitam quos opera comitantur et

Tractatus .xi.

rodūt neq; sociales appellandi sūt
qui nec sibi met federant. agitati p̄
cipites vbi nullus ordo sed sempiē
nus horroz inhabitat. **M**agister.
Atuero vulgus indoctū veritates
istas ex abditis p̄bie et theologie
penetrabilibus erutas forte non ca
piet. forte tanta mala que tolerat
pacem appellabit si ad temp' gau
deat de impunitate nequitie si abū
det diuitijs. si voluptatib' effluat.
maxime si sibi fuerint filij sicut no
uelle plantationes a iuuentute sua.
si filie oposite et circūornate vt fili
tudo templi. si promptuaria eozuz
plena. si oues fetose. si boues crasse
si neq; ruina. neq; transit'. neq; cla
mor in plateis eoz. **S**i blādos de
niq; senserint amicos dicētes **B**ea
tū populū cui hec sūt. **S**ed heu po
pule meus oquerit' p̄pheta dicens
qui beatū te dicunt ipi te decipiūt.
Ratio qz solus beat' populus cui'
dñs deus eius qui solus est in deso
lacione potens adiutor. in associan
do fidelis comitaroz. **D**iscipul'.
Expediit ergo loqui familiari' de
vita solitaria. oformit' ad acceptio
nez vulgariū. tñc em̄ eo fiet vtilioz
quo omunioz sermo multis. **M**a
gister. **R**ecte censes. **S**apientib' em̄
et insipientib' debitozes sum'. **F**iet
aut' lucid' si p̄ distinctiones et diffi
nitiones habeat' resolutio. osequē
ter ad primā vite solitarie diffinici
onē generalē que deo simul ouenit
angelis et hōib' suo modo. **L**oque
mur p̄terea de viatozib' solis hōi
bus quos docere monere qz iā pos

Sup magnificat

sum'. **E**t qm̄ solitariū distinguit' cō
tra sociale nō s̄m rez sed s̄m forma
lē rōez prius est vidē quot modis
aliq̄o dicat' sociale nō qualiscunq;
sed in vita hūana seu morali. **A**ttē
de quot in genē vel specie talis vi
te socialis modos inuenies. **D**i
scipulus. **P**hus duas p̄mo societa
tes ponit. iconomicā et politicā.
Politica vero multiplex est. **U**na
ciuitatis p̄fecte. altera patrie mag
gne seu puincie. **D**einde policias
bonas distinguit in regnū. aristo
trachiā et thimotrachiā. **P**oliciā
dō sacerdotū que duduz druydes
in gallia vocabat'. determinat par
tē esse policie cuiuslibet p̄fecte hē et
miltres et pplz. **M**ḡ. Sufficit ista
notasse ad inuentendū distinctionē
vite solitarie multiplicē. ne nos de
cipiat ambiguitas in nōie. **P**orro
ne p̄gressus eat in immensū coarta
bit' sub tetrade seu quaternario. **E**t
dicem' qz est vita solitaria p̄mo ce
libalis. sc̄do monachalis. tertio hē
miticalis. q̄rto sapientialis. **V**ita
celibalis ē vita creature rationalis
abdicās a se societate iugale' p̄t'
deū vt liberi' ei seruiat' in otinēcia
corpali. aliē qz iconomica societas
Vita monachalis vltra celibalem
abdicat a se approbationē rez p̄so
naltū et p̄pria volūtatē p̄t' deū in
penitētia salutari aliter qz politica
ciuitas. **V**ita hēmitical' vltra mo
nachalē abdicat a se societate hūa
nā s̄m loca et tpa p̄pter deū in ab
tinētia singulari. aliter qz monacha
lis vel ciuil' societas. **V**ita solitaria

Particio

sapientialis reperit in quolibet seu sub quolibet genere vite solitarie triplicis scripte. Et est vita abdicans a se quantum fert humana mortalitas que quod ob stare potest sapientie contemplatione propter deum et experientie saporali aut perfecti quod sentiat aut sapiat quis humana comitas. Ecce quod duplicem vitam solitariam que duplici opponit vite sociali secundum rationes fortes aut obiectales super partes ex primis finibus et differentiis accidentibus. Et prima est appropinquatio sacerdotum vel ordinis sacri. quibus alii sunt celibes quod sacerdotes vel ordinis sacri professores sed non ad sacra deputati mysteria. Secunda vita est monasterii vel cenobii vel claustrum et hominum sub triplici voto uiuentium. Tercia est heremi vel deserti et hominum loco segregato se continentium propter deum. Quarta vita est studii non quilibet sed diuine sapientie. Et ista est hominum apud semet ipsos contemplatiuum curis omnibus aliis postpositis. et calcat. vel reuerentem omissis. quod adiit propter istos que regularibus astricuntur disciplinis licentiam accipiunt legitime quod non exercent in illis sed vacent ocio scio sapientie contemplatione. Hinc per tres sub tribus autibus solitudines. Sicut inquit factus est sicut pelicano solitudinis. hec est appropriatio heremici. Et factus est sicut non clericorum in domicilio. hec cenobiticum vel monachis. Vigilaui et factus est sicut pas. soli. in tecto. hec contemplatiui qui super tectum in ciuitatibus sibi met vacantibus. **Disc.** Multe passim inueniuntur traditiones de triplici vita. Prima que solitaria de non simplicitate sed pro respectu

Secunda

CCXXIX

ad societatem oppositam. Clericorum enim celibes scimus quod cotidie publice conuersantes. carent tamen icononice societate et illo consortio quod ab inicio de constituit dicens. Non est bonum homines esse solum factam et adiutorium simile sibi. quod consortium christus in noua lege precepit non penitus abdicans ab hominibus sed preferens castitatem illorum que sunt eunuchorum qui propter regnum dei. Qui sunt cape capiunt. Vita talium celibum hac ratione est solitaria. deinde plures monachorum. deinde de speciali heremitarum vel anachoritarum. Nunc de quarta vita solitaria cuius nomen non ita resonat in usu vulgari colloquii deinceps desideo. Et prima que sit finis eius specialis et prima. **Mg.** Finis que generalis est de iure velle factum cuilibet homini scilicet uniri deo per gratiam et virtutes. Iste est homini contemplatiui specialis et prima. nec aliter oio sibi prestat. Non vult beneficio curis intendere non regimini esse spiritali propter ut sacerdotes prelati. non vult officium clericale si fas habeat insequi. non vult austeritate heremi se ipsum excludere seipsum uti cibo et somno et obsequio tolerabili. vni vel paucorum. vult sufficientiam habere librorum ad intelligentiam sapientie valentium. vult aliquando rarissime collationem disputationis habere cum scolasticis. que vita socialis est. non habet monachum solitaria nec penitus tali fine. Laborant igitur multi ut intelligant et disputent. de sapore vero gustare vel negligunt vel nequeunt distenti curis aliis aut passionibus sensualibus impeditis. **Disc.** Manifesti ista patebunt si

Tractatus .xi.

exempla narraueris **M**gr. Narra
bo. h̄ p̄mit' explicabo finē ociosi n̄ri
vel sapie studiosi. Ita em̄ magis h̄
nōie q̄ solitarij vocādos apparet.
Studet alternatiz velut eque p̄mo
nunc intelligē que credit fide. nunc
sape ea vel saporare p̄ affectū que
credidit aut intelligit. **H**ic ē em̄ du
plex ocul' cōtēplatiōis se mutuo iu
uās et cōsequēs. et hoc s̄m duplicē
vīm rōis supioris. in q̄ duplex ps
create cōsistit imaginis b̄tē trinitatē.
Intellēct' scz et affect' siue rō et vo
lūtas. siue intelligētia veri sūmi bo
ni et sinderisis put d̄z scintilla ten
dēs i amorē p̄mi boni. **C**eterz post
hūc finē duplicē. vn' est posse inter
p̄tari q̄ sentit et intelligit q̄ntū licet
eloq̄. **M**ulta quippe sunt arcana in
tus v̄ba q̄ nō licet hōi extra loqui.
Subinde q̄r' finis est in p̄mptitu
dine animi nō s̄p in opis executōe
ecclīaz edificare et illūiare in toto
vel in pte. ex his et p̄ illa q̄ cōtēpla
t' ē sapient'. **N**ūc accipe p̄mū exem
plū et p̄cipuū p' x̄pm sapiētissime
muliez. **L**egis itaqz de maria q̄ cō
seruabat oīa v̄ba q̄ de x̄po erant
cōferēs i corde suo. **E**cce duplicē p̄
mū finē intelligēde sapie et assidue
meditāde i corde suo q̄d intelligit
supior ps rōis vel art' mētis. **V**o
cat em̄ sapia ad arcē et ad mensaz
Verba nēpe sapie dulciora sūt sup
mel et fauū. **I**ta si fau' masticatus
dēte meditatiōis rūpat et effluat in
os nō infecte mētis. **P**orro duplex
alē finis q̄ est interpretari posse cōtē
plata. et ecclīaz illūiare. nōne cōgno

Sup magnificat

scit' in maria fuisse s̄m doctores q̄
reuelauit aplis et euāgelistis ea q̄
de filio suo x̄po erāt q̄ntū et quous
qz licuit ei loq̄ et audire decuit ali
os vel expediuit. **N**ō h̄ ignorabas
O Ignati feruent' ignite cui' amor
erat te dicēte crucifir'. **E**tem sc̄pisti
marie x̄pifere. **V**enire inq̄t debue
ras visitare neophitos vt ex te et
p̄ te et in te cōfirmēt. **C**ui benigne
maria hūilis ancilla resc̄psit se cum
Johe vēturā. **D**isc. **C**ōgratuloz
in exēplo. h̄ sc̄pta sapie sue debuēat
vt videt' posteritati relinq̄re. **M**a
gister. **N**equaqz. **I**ntelligebat etiā
tūc modestissima feiaz id q̄d apls
postea sancit. doctrinā publicā nō
esse feminei sexus officiū p̄sertim re
gulare. **C**ōfūdōit exēplo suo garruli
tatē arrogātē nōnullaz q̄s in spū
futuras aspiciebat feiaz. **I**ntellige
bat p̄terea causā in filio suo x̄po al
terā q̄ suā noluit p̄ calamū et atra
mentū scribē legē s̄m deductionez
Augustini de cōsensu euāgelistaruz
circa p̄ncipiū. **S**cripsit eā sufficient
et adhuc quotidie scribit in cordib'
fidelū q̄d euēturū. **J**eremias p̄phe
tauit. **D**abo legē meā in viscerib'
eoz et in corde eoz scribā eam.
Disc. **D**e doctrinis feiaz q̄siui la
ti'. crebro faciliē qz fallunt' in visio
nib' capitis sui et p̄fecto scienter et
subdole q̄nqz fallunt et fingūt. **L**o
quor ex p̄t' de multis. **Q**uāobrem
his omissis dic de viris quos eru
pauit maria m̄ illa mirabilis femi
nee cogitatōi masculinū animū in
serēs. **M**ā pl' q̄ mulier hec. parū ē.

Partitio

plus q̄ vir. hoc modicū est. plus q̄ angelus om̄is p̄pe modū satis est.

Magister. Possem tibi num̄are tā ap̄los q̄ ap̄licos viros ip̄is cōtemporaneos. nisi q̄ sapiāz magis acceperūt p̄ reuelationē q̄ p̄ sc̄pturā rārū meditationē teste **Jeronymo** Sūt affines p̄posito n̄o **Augusti** paulo post ouersionē suā segregat̄ habitās Et q̄o ageret ostendūt soliloquia sua q̄ liber cōfessionis cū multis. **Gregl. in sup̄ monach̄. p̄zūmo sūm̄ ep̄s. Pret̄ea sanct̄ Bern̄. Hugo. Rich̄. cōtemporanei.** In q̄z doctrinis q̄o sit intelligētia scripturaz. q̄o cōtemplatio relucet. simul q̄ qualis fuerit vita talit̄ cōtemplatiū et sententiū de d̄no in bonitate et simplicitate et suauitate sp̄s satis liquet. **Disc̄. Nōias illos q̄ monastice fuerūt vite sicut et Beda et Basilī et Thomas et d̄ns Bona uentura** q̄s subiticē nō oportuit.

Mḡ. Nonne dixi tibi q̄ nulla sp̄s vite secludit hōies q̄n habito moderamine possint uti vita hac ociosa et studiosa. Mel in toto vel ad tps̄ si aliunde fuerint idonei ad intelligētia et cōtemplationē sc̄pturarū maxie post edomitā furia passionū

Disc̄. Quale moderamen intelligis? **Mḡ. Vacacionem de qua Jeron̄. Vacate et videte sit. anim̄ liber oportz. Sint sensus int̄ q̄ extra q̄erissimī n̄cē est si gustando vidē et videndo gustare volum̄ qm̄ suavis est d̄ns. Ceterz q̄lia sint tante trāquillitatis ipedimēta nouēte**

sc̄da

CCCC

q̄ ad cōtemplatiuā vitā tradē se sata gūt monstrat experientia de pl̄imis. de q̄b̄ radicales causas p̄hica seu medicinalis dat doctrina q̄ s̄blim̄ apit theologie mystice disciplina. **Putas officiarēt doctores p̄nōiati circa t̄palia. vel etiā sp̄alia monasterioz exercitia continua. Putato melī q̄ se debāt ad pedes Ihu audiētes verbū illī i sc̄pturis. Sede bāt solitarij q̄ tacebāt sine cātu vel voce carnis dū cantabāt d̄no i cordib̄ suis. dū inhiabāt in sup̄na fluenta fontis vite. dū i ocio suo sine negotio laborabāt et negociabāt p̄ se et posteris in intelligētia sapie salutarī. Aptabāt illis verbū Sci pionis. Nunq̄ min̄ sol̄ q̄ cū sol̄. ut q̄ poterāt aptis oculis ac pedib̄ mētis expeditis inserē se toti mūdo p̄tēitoz. p̄ntiū atqz futuroz. tā eoz q̄ vident q̄ eoz q̄ nō vident q̄lia s̄ sp̄alia. Cesserūt ob hoc nō nll̄ pastorali cure habite Alij oblatā suscipe noluerūt. vtētes parabolica similitudine. de lignis cōstitue volētib̄ sibi regē quib̄ assensit ram̄ nō oliua. nō fic̄. nō vitis cōtēte dulcedine fructus sui. **Disc̄. Habet multā cōquisitionē si p̄latōis stat̄ in vita actiua sit p̄fectioris eminentiorisqz meriti q̄ solitarioz cōtemplatioz vita. Qua sup̄ re Crisost̄. sup̄ Basiliū dialogisans p̄fert absqz dubitatione p̄sulatū. **Mḡ. Nolum̄ ad p̄ns istā s̄bintrare litē vtraqz vita certe cōtemplatiua et actiua pulcra ē. Vtraqz meritoria. vtraqz dei******

Tractatus xi.

donū. vtraq; distributio spūssandī
vtrunq; necessariū est mystici coz/
pis ornamentū et membꝝ. Legat̃
elegantissima silitudinis isti' dedu
ctio p aplm ad Rhomanos atq;
Corinthios introducta quam nec
Aristotl. nec Plutarc' siluerūt. Cō
tēplatiuū te cōstituit deus. noli altū
sape sed time. Vide ne casus hinc
grauior fiat quo mens alti' fuerit
eleuata gemens illud. Et eleuās al
listi me. Caue ne montē ascendere
coneris vñ tanq; fulgur videbat
xp̃us sathanā de celo cadentē. Si
cōstitur' es in lecto cōtemplationis
ociose. si mysteria noueris omnia.
si posueris in celo nidū tuū. si caput
tuū nubes tegerit. tu ad vnū flatū
supbie reprob' a charitate factus
detraheris in abyssū et tanq; ster/
quiliniū in fine pderis qñ ille acti/
uus iudicio tuo mundan' totus. p
difficiles distract' actiones. morda
cib' attritus curis. celestia nec intel
ligēs nec sapiens suscipiet̃ humilia
tus in celū. agēte misericordia illi'
qui suscitāt de puluere egenū et de
stercoze erigit pauperem vt sedeat
cū principib' et soliū glorie teneat.
Ambulet vnusq; vocatione qua
vocat' est in timore et tremore. Ne
mo iudicet alienū seruū p quo xp̃s
mortuus est. Suo dño stat aut ca/
dit. liberat' es a cura seculariū acti
onū nō incūbit tibi regimē panxiū
primoz. tibi tue q; saluti vacare
ocessum est. **M**aca igit' gratis deo
Laborantes ip̃os inua precib' assū

Sup magnificat

ouis. memineris iudicioꝝ dei terri
biliū sup filios hominū. qui quozū
vult miserē. **E**lemens inquit ero in
quem mihi placuerit. **D**eniq; p cō
cluso tene q; qui fuerit humilior ac
vilior in oculis suis apud deum re
spiciet illū ppicius. et misericors de
us qui per os loquitur pphete. **A**d
quē respiciā nisi ad paupculū et cō
tritū spiritu et tremētē sermones
meos. **D**iscipulus. **N**ōne maledi
ctus qui partē suā facit deterioꝝ
Cur nō igit' quilibet aptus sedere
ad pedes **J**hu et audire verba ei'
in ocio cū maria partē optimā iu/
dice xp̃o **J**hu sibi querit? **C**ur non
implebit hortationē sapientis **P**re
curre prior in domū tuā et illuc ad/
uoca te. et illuc lude et age vceptio
nes tuas. **E**t iterum. **F**ili in paucis
sint actus tui et in tpe ocij scribe sa/
pientiā cui' ouersatio nō hz ama/
ritudinē. cui' aspectus pulcrior est
sup solem. cui' amore **J**ohes puer
allectus cōfortabat' spiritu et erat
in desertis. **M**agister. **A**ttende
quid sequit' vsq; in diem ostensōis
sue ad israel. **I**taq; nō licet hominē
sepe esse vt vult. **S**pūs vbi vult spī
rat. distribuens status. ordines et
gradus nō put homo sed put ip̃e
vult. **E**rat **J**ohes in deserto sed nō
nisi quousq; voluit deus ip̃m osten
dere in israel. et p̃dicare. et predicā
do subire martiriū. **E**theri' specu
clausus vinculat' in archipresulē lu
gouenē. rapt' fuit **A**lq; institer' ecō
tra seculi curis quos depulit spūs

Partitio

Attende istū secundū helizeū prius arātem. iustū post archiep̄m lugouneū. Sic igit̄ hominū vite mirabilis ē nunc actiue nūc solitarie mutatio dextere excelsi. Multos saluauit deus medijs in fluctib' negotiorū qui litus ocl' tenētes naufragassēt

Discipulus. Et nihilominus ex duobus bonis nōne fas est apud homines deliberare qđ meli' saltē de genere opis in se quicqđ sit de circūstantiaz omniū qualitate?

Magister. Triqz fas est vt in omnibus honorificet̄ deus. vt qz p cognitionē muneris gratia cognoscat̄ et magnificet̄ auctoz. Sic egit pulcherrima muliez magno spū vidēs vltima. Ecce inq̄t ex hoc beatā me dicent omnes generationes. qz fecit mihi magna qui potēs est. Et quo fecerit medio iunxit. Et sanctū nomē eius suppleri p̄t. Et ad verbum istud fecit retorqueri. virgo em̄ si de qua nomen est dei s̄ctū cepit s̄ctū sanctorū. **D**iscipul' Laudes igit̄ vel paucas numera vite solitarie qualis esse debeat in p̄sentib' eā. sit in heremo. sit in domicilio. sit in recto seu studio qua scz dei gratuita pietas in electos. iusta seueritas in reprobos solitarios tali colaudatione monstret̄ velut in pictura v' speculo. Scitū est illud Augl. In heremo bñ viuere est sūma laudatio. et male sūma damnatio. Bñ viuēs glorie in dño. Male verecū det̄ et ouertat̄ in aio nedū vitā solitariā extollat̄ p̄conijs quib' caret audiat a dño. Ex ore tuo te iudico

.ii.

CCXXI

serue neqz Mḡr. sedus pictoz vt speciosissimaz vite solitarie pingat imaginē. suades. faciat h' nō nra turpitudine sed p̄p̄ius eius sermo frequenter a maria contemplet'

Incipit tertia pars col.

laudatiua vite solitarie.

Ego illa sū vita solitaria que de terrenis h' oib' celestes. de carnalib' spiritales ostituo. Ego dispersiones israelis congregabo. p̄p̄ quas dei fili' segregat' a p̄ccozib' et excelsior celis fact' descendit in aulā secretā et clausā vteri virginalis. Concluserā in oratorio cubiculi matrē ei' solitariā qñ salutata est ab angelo qñ respondēs. fiat mihi s̄m verbū tuū. cepit mor. eternuz verbū caro factū. ē Nouū tūc fecit dñs vt mulier circūdaret virū cui' nomē erat oriens q̄ vere est de' abscondit' quē ab eterno continebat sinus p̄ris illi' q̄ solus est et aliū non hz cui soli honor et gloria p̄ desertata spaciōsa qz seculoz. Ego ista sū vita solitaria p̄ quā omnia facta sūt et in qua omne qđ factū est nihilomin' vita erat h' nō altera et altera vita. Ego vitā istā dū caro facta ē feci seorsū a turbis p̄notare plures solū in orōe dei. Multiplicauit in solitudine panes. supauit i deserto diabolū. sol' cū feris habitās et te lunās. nihilomin' comites fuerunt angeli ministrātes. dū humano cecebat oratorio. Dū trāfigurādis ostēdit gloriā seorsū tres t̄modo

Tractatus xlii.

duxit in montem ubi tandem leuātes oculos neminem viderunt nisi solū **J**hm qm̄ a contemplatiuis sola salus p̄ om̄e qd̄ inspiciūt cogitat. **S**ol⁹ et auulsus a secretissimis etiā aplis ter orauit patrem. et fact⁹ in agonia prolixius qm̄ sudauit rosē sanguineū. qm̄ apparuit illi angel⁹ de celo confortās eū nō auxilij necessitate s; dispensatiōe mysterij. **Q**uis dedit puero **J**ohi locū amplū in solitudine. q̄s aluit in desertis. q̄s solitariū confortauit. q̄s mysteriū baptisimatis sibi fūelauit ⁊ disposuit? **A**derā ego cūcta disponēs. **C**arebat illic puer **J**ohes solatio nutritis et parētū. nō sedebat sup ollas carniū. vino nō estuabat. nō vestiebat mollib⁹. vxorem nō habebat. **A**deram sibi p̄ om̄ib⁹ et p̄ omnia ad solaciū. victū. vestē p̄ciosā. **D**eniq; qualē quesuit sapiens. assumē sibi copulaui sapientiā et mysticaz ab **I**saac sponsā sunamitē que incēdium patris sonat in sinu reposui. **P**orro quid de p̄mo illo formato **A**dam. dictura sum qui tamdiu saluus mansit q̄diu solus. **D**ata fuit mulier in auxiliū. mox illū detrusit in exiliū. **R**apt⁹ est **E**noch in solitudine paradisi terrestris ne malicia immutaret et subuerteret cor ipsi⁹. **P**lacita em̄ erat deo aia illi⁹. **P**ropterea p̄perauit eū deducere de medio iniquitatū. **S**edebat **A**braam solus subter ilicez mambre qm̄ tres viuit et vnū adorauit. **P**ostmodū gradiens solus audiuit ab eis my

Sup magnificat

steria. **S**olus erat dū ritū circūcisiōnis accepit a dño. **V**idit angelū in solitudine. **A**char ancilla que de puteo visionis refocillauit puerum morientē. **J**acob solus primo vidit scalā cū angelis descēdētib⁹ ⁊ ascēdētib⁹ et typum dom⁹ dei. **S**olus cū angelo luctat⁹ ⁊ meret⁹ benedicti. meret⁹ noie nouo q̄i mutat⁹ in virū altez insigniri. **M**oyse iste magn⁹ legislator didicit in solitudine visionem magnā rubi ardentis patratōnem miraculoz. accepit populi liberator ⁊ deus pharaonis instituitur. **P**ostmodū solus cū solo deo vocatus ab eo de medio caliginis loquens sicut amicus ad amicum. tabulas legis accepit. **D**eerant panes in deserto. arida erant omnia. **E**go vero nō defui manna pluens de celo et aquas pducens de saxo durissimo. **P**ostremo aggregaui mihi p̄phetas et filios p̄phetaz non sine mirabilib⁹ multis quoꝝ vitaz presertim helye imitat⁹ puer noster **J**ohes erat in desertis sepe confortatus spū nō minus q̄ helyas. **N**ūc circūductis vsquequaq; oculis v̄ deo turbā magnā solitarioꝝ. turbam fugientiū. **P**aulus sub palma oclusus pasce eius fructu. folijsq; vestit⁹. bibit de fonticulo caua manu. **V**isitit ipm̄ p̄tin⁹ migraturū magnus ille solitari⁹ **A**nthonius. cui⁹ eulogiū est nō posse extra solitudinē monachū viuere. nō magis q̄ in arido pisces. **M**igrat arsenius in hēmū ab āgelico iussu dicēte sibi

Partitio

Arseni fuge homines et tace et saluaberis. Multos hmoi stēnentes multitudinē ciuitatū quasi onagri liberi ruptis vinculis vicioꝝ nec clamorē exactoꝝ audiētes oñdūt ipse narratōes q̄s appellāt vitasparū. **S**z o bone **I**hu q̄s minimā loquūt meoꝝ filioꝝ portionem q̄s recepi q̄s alui q̄s salubrit̄ institui ad beatorū oīñi societate recto calle pduxi dicēte m̄ sapia quā dilexi. **T**u cara mihi in p̄mis **O** vita soror solitaria. tu suscipias velim vnāquanqz aiarū ad te q̄ me diligit me q̄rit me colit. ad me vigilat sine fictioe. **H**abito siq̄oꝝ in ocio sancto. et erudit̄is intersū cogitatōib⁹. **F**ugio fictū fugio secularit̄ occupatū. **N**ā q̄ mihi societas cū seculo. q̄ paruul me reuelo. non disp̄sis mēte cordis sui. **E**surientes implebo bonis q̄b⁹ appono mensā lautissimā. p̄cul eiectis et dimissis diuitib⁹. **S**uscipe igitur paupculaz aimaz que me fitit. me esurit. **D**uc eā tecū in solitudinem illic loq̄re ad cor ei⁹. ibidē lacta eā et inebria ab vberib⁹ consolatōis tue qm̄ melioꝝa sūt vbera tua vino terrene delectatōis i comestatōib⁹ turbulētis. **S**i at̄ ambulat in magnis si in mirabilib⁹ super se. si non hūilit̄er sentit. si p̄ pueritiā innocētie. nō vt puer **J**ohes in desertis. sit vt puer israel vidēs deū quē ipse suscepit recordat⁹ m̄ie sue. **S**it talis aia sic ablactata sup̄ m̄se sua. egrediat̄ et abeat. qm̄ ignoꝝt se. pascat hedos suos fetidoꝝū affectuū iuxta tabernacula pastorū mūdanorū. **E**surit

.ij.

ccccxii

at filiq̄s porcoꝝū in regione lōginq̄ egestatis. nec sit q̄ det vñ veter lu⁹ impleat. **S**i se magnū iā aliqd̄ exultimat quo de⁹ indigeat ad pascēdū oues pascue sue. p̄cipat ad auxiliandū omnipotentē eo nō trahente. **S**i p̄pt̄ea q̄rat exitū solitudinis vel horreat introitū c̄nce p̄cul inutile cū hac arrogātia scz q̄ neqz salute sibi. neqz iocūditate allatura ē tibi. **S**ale nimirū p̄pe deteri⁹ ē infatuato p̄ defectū. **A**tuēo si te querat te oplexet i simplicitate cordis. sis ei⁹ paradus in b̄ndictionib⁹. sis ort⁹ oclusus. sis fons signat⁹ cui⁹ nō deficiēt aque. h̄ sit ei⁹ desertū i stagna aquarū salientiū in vitā eternam. **O**ñde ei⁹ factē tuā q̄ intrinsec⁹ latet sub pallore et squalore tribulatōis corp̄alis. **S**onet vox tua dulcis in aurib⁹ ei⁹. **E**t dic. **E**go sū illa oremplatōis mater p̄ximioꝝ deo. visu p̄spicatioꝝ venustate pulc̄ioꝝ. securioꝝ. sedacioꝝ. suauioꝝ. p̄manētioꝝ. deuotioꝝ. familiarioꝝ. verioꝝ. p̄cicioꝝ. diuinoꝝ. finalioꝝ. et ideo p̄fectioꝝ. amātioꝝ et amatioꝝ. simplicioꝝ. int̄mioꝝ. purgatioꝝ. clarior. timoratioꝝ. hūilioꝝ. obsequētioꝝ. citi⁹ impetrās plus essentialit̄ merens. fecūdi⁹. p̄lificās. cui⁹ ad extremū finis tot⁹ et assidu⁹ est magnificare deū. **D**i scipul⁹. **J**ocūde sūt laudes iste sed hz dubitationē ista laudis particula scz q̄ vita solitaria sit plus essentialiter merens. fecūdi⁹ qz p̄lificās. **Q**uo fiet istud vt q̄ sol⁹ est sit i plefecūdioꝝ. formosioꝝ ē rachel. nūq̄o lya fecūdioꝝ! **M**ḡ. **E**t mēta q̄dā

Tractatus xii.

sunt et plificationes quas dicere possumus accidentales. Sic enim huius distinctio theologica de duplici premio. vocat unum essentiali. accidentale alterum. Radix meritum cum suis plificationibus et primis consistit essentialiter in caritate quae quantitate merito dat et prima essentialiter iuxta sui magnitudinem. Porro sunt exteriora opera quae ex multitudine et utilitate pueniuntur circa primos accrescunt sepe pueniuntur spirituales ex orationibus et bonis factis aliorum. quo fit ut euangelica pauper vidua quaeuis plerumque omnibus miseris in gazophilacium dans minuta duo Magna tamen exterior largitio cum minoris caritate potest sibi facere amicos. potest peccata redimere. Juxta illud. Redemptio hominis prope diuitie. Sed in operatione eternorum talia non magna sunt. Est expressum verbum gregoriani cuius ratio theologica suffragatur quod contemplatiua maioris est meriti. Discipulus. Contempsit obiectionem meam tua distinctio de duplici merito. Sed alia subicitur. Quare Jobes baptista optima parte dimissa quam contemplando tenebat in deserto ad seculum venit ad predicandum simul et baptizandum. imo et herodem arguebat adulterum? Magister. Obedientia sic impulsit qua spreta contemplatio solitudinis notia est non meritoria. Contemplatae frequenter id ipsum offerens in corde tuo O sapientissima feia? Placuit in deserto Jobi quod diu sibi licuit habitare solitariu. Placuit et obediendo illi quod se misit baptizare seu visibili forma fecit hoc ut probabile est

sup magnificat

seu secreto sancti spiritus afflatu prodigium est. Conuersus in homo virtutes quae directionem sibi offerret in seculo Sobrietate in victu. austeritate in vestitu. luce simul et ardore in affatu et effectu. Erat enim lucerna ardens et lucens. Erat stabilis non ut aridus agitatus vento. Erat in predicando discretus variis precepta pro qualitate dicendorum. Erat regula viuendi ceteris quam prius inceperat a se. non impedebat onera grauium penitentiae quam prius ipse non tulisset super se. non docebat seu loquebatur ex propriis quam quod loquitur ex propriis meritis dicitur est Sed quae lucidius explicuit in visione colubae signatis spiritus sancti. in voce paterna de nube ad filium. primum via strauit penitentiae non per temporalia aliquid sed eterno celorum regno. Pria vox quae de christi diebus colligitur ex euangelicis pro illa dum puer inuenitur in templo dixit. Quid est quod me quaerebat. fuit ad Jobez ad quem baptizatur aduenerat dum prohiberet eum Jobes. Sine inquit modo. Sic nos decet implere omnem iustitiam. Et quod omnis iustitia si non humilitas inferiori se subiiciens sicut eccliarario omnis iniustitia superbia est superiori se preferens? Discipulus. Est ne putandum quod beatissima virgo visitauerit unquam in desertis cognatum Jobez et filiolum quodammodo suum tamen in utero dum sanctificatus est quod propter uterum dum natus et circumcisus est? Magister. Visitasse eum cum Jobu filio et Joseph pie credi potest dum in desertis ieiunauit christus pro baptismo. si istud sathanae est ausus aggredi diuersis temptacionibus non est incredibile Jobez eius impulsus?

Partitio

exortem nō trāisse quaten' r'bat' vincēt et vincēs coronā adq̄reret. **A**ctū vt aspicias diuturna nos locutio traxit ad vespertū dū sup marie cōtēplatiōib' cepam' h'fe sermo nē. et vir paucissimas numerasse suffecim'. Quid existimas si p totum euāgeliū cōtextū h'm capitula vel rubricas notatas in quoz vt vnū pgreoi studēm'. **E**stet ista s'cta et salubris recogitatio h' p sua infinitate min' forte vuenies ad scribendū. **N**ō sūt itaqz solitarijs et cōtēplatiōib' explicāde cōtēplatiōes marie. p singula. **M**ittāt ipi manū ad fortia. habēt abūde q̄s ruminēt dē te meditatiōis digerātqz ruminata viuido calore caritatis si nō cōtēplāserint ea q̄ locut' ē dñs ad abraā p̄ez nrm et semini ei' qd est xp̄us in secula. **A**mē. **E**xplicit tractat' xi

Incipit tractat' xii. In

persona marie p soliloquiū sūmatim colligens sensum huius canticicanticoz marie per notulas centū quasi per psalteriū decies decacoz dū. **S**up additis his duob' vñcul' ab ecclia frequentatis in quolibet psalmo. **G**loria p̄ri. **S**icut erat. zc

Prima notula

Magnificat aia mea dñm. **I**uste quidē qz magnificus est in s'ctitate. qz fecit mihi magna q̄ potēs est. qz sanctū nomē ei'. **E**t exultauit spūs me' in deo q̄ fact' est salutaris me'. **I**hs me', qz respexit humi

.i.

cccxxiii

litate ancille sue. ecce cū ex hoc beatā me dicēt oēs generatiōes. **S**ingularia sūt hec mihi magnifica. vñ singulariter magnificat aia mea dñm. vñ exultauit spūs me' in deo salutaris meo. **S**ūt alia q̄ magnifice fecit et opat' vsqz modo generalitē p decurios seculoz. **M**agn' ipse domin' et laudabilis nimis cui' magnitudinis nō est finis. cui' sapientie nō est numer'. cui' nō est termin' in bonitate qm̄ mia ei' a pgenie in pgenies timētib' eū. **Q**uia fecit potentia i brachio suo disp̄sit supbos mente cordis sui. quia deposuit potentes de sede et exaltauit hūiles. **E**surientes impleuit bonis et diuites dimisit inanes. **S**uscepit israel puez suū recordat' misericordie sue. **S**ic locut' est ad p̄es nros abraā et semini ei' in secula. **S**ub hoc ver suū denario meū cōstituit psalteriū decacordū. placz imitari p̄ez meū **D**auīd regē q̄ post necē **H**oliath dño victoriāz non ingrat'. **D**eus inq̄t canticū nouū cantabo tibi. in psalterio decacordo psallam tibi. **B**onū sane est cōfiteri dño qz psallē nōi tuo altissime in decacordo psalterio cū cātico et cithara. **D**iuidit hoc psalterium in duos tonos seu partitiones que ex **T**etracordo et hexacordo reddūt decacordū. **S**onat magnifica dñi specialia in tetracordo. porro magnifica cōiter largita cātānt' i hexacordo. **M**agnificat igit' aia mea dñz qz me dñam cōstituit h'm nomē meū. **M**aria nepe sua interpretatōe dñaz insinuat futu